

II

(Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

KOMISSION DELEGOITU ASETUS (EU) 2017/653,

annettu 8 päivänä maaliskuuta 2017,

vähittäismarkkinoille tarkoitettuja paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita (PRIIP-tuotteita) koskevista avaintietoasiakirjoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1286/2014 täydentämisestä vahvistamalla teknisiä sääntelystandardeja avaintietoasiakirjojen esittämisestä, sisällöstä, uudelleentarkastelusta ja tarkistamisesta sekä tällaisten asiakirjojen toimittamisvaatimuksen noudattamiseen liittyvien ehtojen täyttämistä

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon vähittäismarkkinoille tarkoitettuja paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita (PRIIP-tuotteita) koskevista avaintietoasiakirjoista 26 päivänä marraskuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1286/2014 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 8 artiklan 5 kohdan, 10 artiklan 2 kohdan ja 13 artiklan 5 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EU) N:o 1286/2014 esitellään uusi vakio- tai muotoinen avaintietoasiakirja, jotta yksityissijoittajat pääsisivät paremmin käsitykseen vähittäismarkkinoille tarkoitetuista paketoituista ja vakuutusmuotoisista sijoitustuotteista (PRIIP-tuotteista) ja niiden vertailukelpoisuudesta.
- (2) Jotta yksityissijoittajat saisivat avaintietoja, joita on helppo lukea, ymmärtää ja vertailla, avaintietoasiakirjalle olisi luotava yhteinen malli.
- (3) Asetuksen (EU) N:o 1286/2014 8 artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainittuihin tunniste- ja yhteystietoihin olisi sisällyttävä PRIIP-tuotteen ISIN-koodi tai yksilöllinen tuotetunnus, jos sellainen on käytettävissä, jotta yksityissijoittajan olisi helpompi löytää lisätietoja PRIIP-tuotteesta.
- (4) Jotta yksityissijoittajat varmasti ymmärtäisivät PRIIP-tuotteiden taloudelliset ja lainsäädännölliset ominaisuudet ja vertailisivat niitä ja jotta heillä olisi asianmukainen yleiskäsitys PRIIP-tuotteen sijoituspolitiikasta ja -strategiasta, avaintietoasiakirjassa olisi oltava vakio- tai muotoisia tietoja PRIIP-tuotteen tyypistä, tuotteen sijoitustavoitteista ja siitä, miten ne saavutetaan, sekä tuotteen keskeisistä ominaisuuksista tai näkökohdista, kuten vakuutusturvasta.
- (5) Yksityissijoittajille annettujen tietojen olisi oltava sellaisia, että he kykenevät ymmärtämään PRIIP-tuotteiden sijoittamiseen liittyvät riskit ja vertailemaan niitä, jotta he voisivat tehdä tietoon perustuvia sijoituspäätöksiä. PRIIP-tuotteeseen liittyvät riskit voivat vaihdella. Pääriskejä ovat markkinariski, luottoriski ja likviditeettiriski. Jotta yksityissijoittajat ymmärtäisivät nämä riskit täysin, riskejä koskevia tietoja olisi koottava yhteen mahdollisimman laajasti ja ne olisi esitettävä numeerisesti yksittäisenä yleisenä riski-indikaattorina yhdessä riittävien sanallisten selitysten kanssa.
- (6) Luottoriskiä arvioidessaan PRIIP-tuotteiden kehittäjien olisi otettava huomioon tiettyjä tekijöitä, jotka voivat lieventää yksityissijoittajan luottoriskiä. Tässä yhteydessä sen arvioimisessa, vastaavatko PRIIP-tuotteen

⁽¹⁾ EUVL L 352, 9.12.2014, s. 1.

omaisuuserät, asianmukaiset vakuudet tai PRIIP-tuotteeseen liittyvien maksuvelvoitteiden vakuutena olevat omaisuuserät erääntymiseen asti koko ajan PRIIP-tuotteeseen liittyviä maksuvelvoitteita sijoittajia kohtaan, olisi kiinnitettävä huomiota siihen, vastaavatko vakuutusyhtiön hallussa olevat omaisuuserät koko ajan kulloistakin summaa, joka vakuutusyhtiön olisi maksettava siirtääkseen PRIIP-tuotteeseen liittyvät velvoitteensa toiselle vakuutusyhtiölle.

- (7) Nykyisin ulkoisten luottoluokituslaitosten luokituksia voidaan käyttää johdonmukaisena luottoriskin arviointiperusteena eri aloilla unionissa. Luottoluokitukseen nojautumista on kuitenkin vähennettävä mahdollisuuksien mukaan. Siksi on tärkeää, että yleinen riski-indikaattori on objektiivisesti virheetön ja varmistaa eri PRIIP-tuotteiden vertailukelpoisuuden ja että sitä asianmukaisesti valvotaan markkinariskin ja luottoriskin osalta, jotta riskienmittauksen käytännön tehokkuutta koskevia tietoja olisi saatavilla 31 päivään joulukuuta 2018 mennessä toteutettavaksi suunniteltua asetuksen (EU) N:o 1286/2014 uudelleentarkastelua varten. Uudelleentarkastelussa olisi kiinnitettävä huomiota siihen, missä määrin luottoluokituslaitosten luokitukset käytännössä kuvastavat PRIIP-tuotteen kehittäjän luottokelpoisuutta ja sijoittajille yksittäisistä PRIIP-tuotteista aiheutuvaa luottoriskiä.
- (8) Jos PRIIP-tuotteeseen liittyy riski siitä, että sen likviditeetti voi vaihdella varhaisten irtautumismahdollisuuksien tai ostajan jälkimarkkinoilta löytymisen kannalta, asiasta olisi annettava asianmukainen varoitus. Tämän varoituksen olisi sisällettävä olosuhteet, joihin liittyy riski siitä, että PRIIP-tuotteen tuotto voi varhaisen irtautumisen yhteydessä erota merkittävästi odotetusta tuotosta esimerkiksi irtautumissakkojen vuoksi.
- (9) Vaikka on vaikea tehdä PRIIP-tuotteiden tuottoennusteita ja ymmärtää niitä, tällaisia ennusteita koskevat tiedot ovat ensisijaisen tärkeitä yksityissijoittajille, minkä vuoksi ne olisi sisällytettävä avaintietoasiakirjaan. Yksityissijoittajille olisi annettava selkeitä tuottoennusteita koskevia tietoja, jotka ovat yhdenmukaisia realististen mahdollisia tuottoja koskevien oletusten sekä PRIIP-tuotteen markkinariskitasoa koskevien arvioiden kanssa ja jotka esitetään tavalla, josta käy selkeästi ilmi kyseisten tietojen epävarmuus sekä parempien tai huonompien tuottojen mahdollisuus.
- (10) Jotta yksityissijoittajat kykenisivät arvioimaan riskin, heille olisi avaintietoasiakirjassa annettava tietoja mahdollisista seurauksista silloin, kun PRIIP-tuotteen kehittäjä on maksukyvytön. Investointi-, vakuutus- tai talletustakuujärjestelmien tällaisissa tapauksissa yksityissijoittajalle antama suoja olisi esitettävä selkeästi.
- (11) Kuluja koskevat tiedot ovat tärkeitä yksityissijoittajille, kun he vertailevat eri PRIIP-tuotteita, joilla voi olla erilaisia kulurakenteita, ja kun he punnitsevat, miten tietyn PRIIP-tuotteen kulurakenne voi vaikuttaa heihin, mikä vaihtelee sen mukaan, kuinka suuri ja pitkäaikainen heidän sijoituksensa on ja kuinka hyvin PRIIP-tuote tuottaa. Tästä syystä avaintietoasiakirjassa olisi oltava tietoja, joiden perusteella yksityissijoittajat voivat vertailla eri PRIIP-tuotteiden kulujen kokonaistasoa silloin, kun sijoitusaika vastaa suositusta tai on lyhyempi, sekä saada käsityksen siitä, miten nämä kulut voivat vaihdella ja kehittyä ajan mittaan.
- (12) Kuluttajatutkimukset ovat osoittaneet, että yksityissijoittajat käsittävät rahamääriä paremmin kuin prosenttiosuuksia. Prosenttiosuuksina ilmaistut pienet erot voivat vastata rahamääräisesti ilmaistuina suurina eroja yksityissijoittajalle aiheutuissa kuluissa. Tästä syystä avaintietoasiakirjassa olisi esitettävä myös suositeltuihin sijoitusaikoihin ja niitä lyhyempiin sijoitusaikoihin liittyvät kokonaiskulut sekä rahamääräisinä että prosenttiosuuksina ilmaistuina.
- (13) Koska erilaisten kulujen vaikutukset tuottoihin voivat vaihdella, avaintietoasiakirjojen olisi sisällettävä erilaisten kulujen jaottelu. Kulujen jaottelu olisi ilmaistava vakiokäsitteillä ja prosenttiosuutena, jotta eri PRIIP-tuotteisiin liittyviä kuluja voitaisiin vertailla helposti.
- (14) Yksityissijoittajien henkilökohtainen tilanne voi muuttua siten, että heidän on odottamattomasti luovuttava pitkäaikaisista sijoituksista. Sijoituksista luopuminen myös markkinoiden kehityksen vuoksi voi olla välttämätöntä. Koska yksityissijoittajilla on vaikeuksia ennakoida koko sijoitussalkussaan tarvitsemansa likviditeetin suuruus, suositeltuja sijoitusaikoja ja vaadittuja vähimmäissijoitusaikoja sekä osittaisen tai täyden varhaisen irtautumisen mahdollisuutta koskevat tiedot ovat erityisen tärkeitä, minkä vuoksi ne olisi myös ilmoitettava avaintietoasiakirjassa. Samoista syistä mahdollisuudesta varhaiseen irtautumiseen ja sen seurauksista olisi ilmoitettava selkeästi. Erityisesti olisi kerrottava selkeästi, johtuvatko seuraukset eksplisiittisistä palkkioista, seuraamuksista tai sijoituksesta luopumista koskevista rajoituksista vai siitä, että sijoituksesta luopumisen ajankohta vaikuttaa asianomaiseen PRIIP-tuotteen arvoon erityisen paljon.
- (15) Koska yksityissijoittajat käyttävät todennäköisesti avaintietoasiakirjaa myös PRIIP-tuotteen keskeisten ominaisuuksien yhteenvedona, siinä olisi oltava selkeitä tietoja siitä, miten tuotteesta taikka tuotteen kehittäjän, tuotetta myyvän tai siitä neuvoja antavan henkilön toiminnasta voidaan tehdä valitus.

- (16) Osa yksityissijoittajista saattaa haluta lisätietoja tietyistä PRIIP-tuotteeseen liittyvistä näkökohdista. Avaintietoasiakirjassa olisi tämän vuoksi oltava selkeä ja täsmällinen viittaus lisätietoihin, jos kyseiset tiedot on sisällytettävä avaintietoasiakirjaan asetuksen (EU) N:o 1286/2014 mukaan. Jos PRIIP-tuotteen kehittäjä on kansallisen tai unionin lainsäädännön mukaan velvollinen julkaisemaan tiettyjä muita tietoja, yksityissijoittajalle olisi ilmoitettava tästä sekä siitä, miten nämä tiedot sisältävät muut asiakirjat ovat saatavissa, vaikka ne toimitettaisiin vain pyynnöstä. Jotta avaintietoasiakirja olisi mahdollisimman ytimekäs, muut asiakirjat voidaan koota verkkosivustolle linkkeinä, kunhan niiden olemassaolo on ilmaistu selkeästi ja ne ovat saatavilla kyseisen verkkosivuston kautta.
- (17) Jos PRIIP-tuotteessa tarjotaan useita eri sijoitusvaihtoehtoja, avaintietoasiakirjaa ei voida toimittaa samassa muodossa kuin muiden PRIIP-tuotteiden avaintietoasiakirjoja, koska kuhunkin sijoitusvaihtoehtoon liittyy oma riski-, tuotto- ja kuluprofilinsa, mikä estää kaikkien vaadittujen tietojen esittämisen yhdessä ytimekkäässä erillisessä avaintietoasiakirjassa. Sijoitusvaihtoehdot voivat olla sijoituksia PRIIP-tuotteisiin tai vastaavanlaisia sijoituksia tai vakimuotoisia kohteena olevien sijoitusten salkkuja. Näihin sijoitusvaihtoehtoihin voi liittyä erilaisia riskejä, tuottoja ja kuluja. Tämän vuoksi PRIIP-tuotteen kehittäjän olisi sijoitusvaihtoehtojen luonteen ja määrän mukaan kyettävä laatimaan yksittäinen avaintietoasiakirja kullekin vaihtoehdolle, jos kehittäjä katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi. Näissä avaintietoasiakirjoissa olisi oltava myös PRIIP-tuotetta koskevia yleisiä tietoja.
- (18) Jos PRIIP-tuotteen kehittäjä ei katso kutakin vaihtoehtoa koskevia yksittäisiä avaintietoasiakirjoja tarkoituksenmukaiseksi yksityissijoittajien kannalta, olisi esitettävä eri sijoitusvaihtoehdoille ominaiset tiedot ja PRIIP-tuotetta koskevat yleiset tiedot erikseen. Sekavuuden välttämiseksi avaintietoasiakirjan sisältämissä PRIIP-tuotetta koskevissa yleisissä tiedoissa olisi ilmoitettava niiden riskien, tuottojen ja kulujen laajuus, jotka ovat odotettavissa eri sijoitusvaihtoehdoista. Lisäksi sijoitusvaihtoehdoille ominaisissa tiedoissa olisi aina kiinnitettävä huomiota sen PRIIP-tuotteen ominaisuuksiin, jonka kautta sijoitusvaihtoehtoja tarjotaan. Nämä ominaistiedot voidaan antaa eri muodoissa, kuten kaikkia eri sijoitusvaihtoehtoja koskevat vaadittavat tiedot sisältävän yksittäisen asiakirjan tai kutakin sijoitusvaihtoehtoja koskevien erillisten asiakirjojen muodossa. Yhteissijoitusyritysten rahastoille ja muille kuin yhteissijoitusyritysten rahastoille, joihin sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY ⁽²⁾ 78–81 artiklaa sijoittajille annettavien avaintietojen muodon ja sisällön suhteen, myönnetään asetuksen (EU) N:o 1286/2014 mukainen siirtymäkauden poikkeus. Jotta näihin rahastoihin sovellettaisiin johdonmukaista siirtymäkauden oikeudellista järjestelmää, PRIIP-tuotteiden kehittäjien olisi sallittava käyttää jatkossakin kyseisiä sijoittajille annettavia avaintietoja sellaisten PRIIP-tuotteiden osalta, joissa tarjotaan kyseisten tyyppisiä rahastoja ainoana sijoitusvaihtoehtona tai muiden sijoitusvaihtoehtojen ohella. Jos PRIIP-tuotteiden kehittäjät valitsevat sijoittajille annettavien avaintietojen käytön sellaisten PRIIP-tuotteiden osalta, joissa tarjotaan kyseisten tyyppisiä rahastoja muiden sijoitusvaihtoehtojen ohella, yleisessä avaintietoasiakirjassa olisi esitettävä yksi ainoa riskiluokkien vaihteluväli PRIIP-tuotteiden riskiasteikon muodossa. Tietyn PRIIP-tuotteen sisällä tarjottujen kaikkien sijoitusvaihtoehtojen riskiluokkien vaihteluvälissä olisi yhdistettävä komission asetuksen (EU) N:o 583/2010 ⁽³⁾ 8 artiklan mukainen synteettinen riski-hyötyindikaattori yhteissijoitusyritysten rahastojen tai muiden kuin yhteissijoitusyritysten rahastojen osalta ja tämän asetuksen mukainen yleinen riski-indikaattori muiden sijoitusvaihtoehtojen osalta. Jos PRIIP-tuotteessa tarjotaan sijoitusvaihtoehtona ainoastaan yhteissijoitusyritysten rahastoja tai muita kuin yhteissijoitusyritysten rahastoja, PRIIP-tuotteen kehittäjän olisi sallittava käyttää asetuksen (EU) N:o 583/2010 10 artiklan mukaista esitystapaa ja menetelmää. Valitusta muodosta riippumatta ominaistietojen olisi aina oltava yhdenmukaiset avaintietoasiakirjan sisältämien tietojen kanssa.
- (19) PRIIP-tuotteiden kehittäjien on laadittava täsmällisiä, tasapuolisia ja selkeitä avaintietoasiakirjoja, jotka eivät johda harhaan. Yksityissijoittajan olisi voitava luottaa asiakirjan sisältämiin tietoihin myös kuukausia ja vuosia asiakirjan alkuperäisen laatimisen jälkeen tehdessään sijoituspäätöstä sellaisista PRIIP-tuotteista, jotka ovat edelleen yksityissijoittajien saatavilla. Tämän vuoksi olisi asetettava vaatimuksia, joilla varmistetaan avaintietoasiakirjojen asianmukainen uudelleentarkastelu ja tarkistus ajoissa, jotta kyseiset asiakirjat säilyisivät täsmällisinä, tasapuolisinä ja selkeinä.
- (20) Avaintietoasiakirjojen sisältämien tietojen luomisessa käytetyt tiedot, kuten kuluja, riskejä ja tuottonäkymiä koskevat tiedot, voivat muuttua ajan mittaan. Tällaisten tietojen muuttuminen voi aiheuttaa muutoksia myös avaintietoasiakirjaan sisällytettävissä tiedoissa, kuten riski- tai kuluindikaattoreissa. Tästä syystä PRIIP-tuotteiden kehittäjien olisi otettava käyttöön säännöllisiä menettelyjä avaintietoasiakirjan sisältämien tietojen tarkastelun uudelleen. Näihin menettelyihin olisi kuuluttava sen arviointi, pitääkö tiedoissa tapahtuneiden muutosten takia asiakirja tarkistaa ja julkaista uudelleen. PRIIP-tuotteiden kehittäjien lähestymistavassa olisi

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (uudelleenlaadittu toisinto) (EUVL L 302, 17.11.2009, s. 32).

⁽³⁾ Komission asetus (EU) N:o 583/2010, annettu 1 päivänä heinäkuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY täytäntöönpanosta sijoittajalle annettavien avaintietojen osalta ja avaintietojen tai tarjousesitteen toimittamisessa muuta pysyvää välinettä kuin paperia käyttäen tai verkkosivuston välityksellä noudatettavien ehtojen osalta (EUVL L 176, 10.7.2010, s. 1).

otettava huomioon, missä määrin avaintietoasiakirjaan sisällytettävät tiedot muuttuvat. Esimerkiksi pörssilistattujen johdannaisten, kuten osto- tai myyntioption sisältävien vakioitujen futuurien, avaintietoasiakirjoja ei tarvitsisi saattaa jatkuvasti ajan tasalle, koska välineiden riskejä, tuottoja ja kuluja koskevat vaadittavat tiedot eivät muuttuisi. Säännölliset uudelleentarkastelut eivät välttämättä riitä niissä tapauksissa, joissa PRIIP-tuotteen kehittäjä havaitsee tai sen olisi pitänyt havaita säännöllisen tarkistusmenettelyn ulkopuolella muutoksia, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi avaintietoasiakirjan sisältämiin tietoihin, kuten yksityissijoittajien kannalta merkittäviä muutoksia aiemmin julkaistuissa PRIIP-tuotteen sijoituspolitiikassa tai -strategioissa tai merkittäviä muutoksia kulurakenteessa tai riskiprofiilissa. Tästä syystä PRIIP-tuotteiden kehittäjiltä olisi edellytettävä myös menettelyjen käyttöönottoa sellaisten tilanteiden tunnistamiseksi, joissa avaintietoasiakirjan sisältämiä tietoja olisi tarkasteltava uudelleen ja tarkistettava kertaluonteisesti.

- (21) Jos avaintietoasiakirjan säännöllisen tai kertaluonteisen uudelleentarkastelun yhteydessä havaitaan muutoksia sellaisissa tiedoissa, jotka on sisällytettävä asiakirjaan, tai katsotaan, että avaintietoasiakirjoissa on tietoja, jotka eivät enää ole täsmällisiä, tasapuolisia tai selkeitä tai jotka johtavat harhaan, PRIIP-tuotteiden kehittäjä olisi velvoitettava tekemään avaintietoasiakirjoihin tarkistuksia, joissa muuttuneet tiedot otetaan huomioon.
- (22) Koska muutokset voivat olla merkityksellisiä yksityissijoittajien ja heidän sijoitusomaisuutensa kohdentamisen kannalta, yksityissijoittajien olisi kyettävä löytämään uusi avaintietoasiakirja helposti, minkä vuoksi se olisi julkaistava selkeästi tunnistettavana PRIIP-tuotteen kehittäjän verkkosivustolla. PRIIP-tuotteen kehittäjän olisi mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava yksityissijoittajille avaintietoasiakirjojen tarkistuksesta esimerkiksi postituslistojen tai sähköposti-ilmoitusten avulla.
- (23) Jotta varmistettaisiin, että avaintietoasiakirjojen toimitusajankohtaan sovelletaan yhtenäistä lähestymistapaa koko unionissa, PRIIP-tuotteiden kehittäjät olisi velvoitettava toimittamaan avaintietoasiakirja yksityissijoittajille hyvissä ajoin ennen kuin mikään asianomaiseen PRIIP-tuotteeseen liittyvä sopimus tai tarjous sitoo heitä.
- (24) Avaintietoasiakirja olisi asetettava yksityissijoittajien saataville riittävän ajoissa ennen heidän sijoituspäätöstään, jotta he voisivat sitä tehdessään käsittää ja ottaa huomioon merkitykselliset PRIIP-tuotetta koskevat tiedot. Koska sijoituspäätös tehdään ennen mahdollisen pakollisen harkinta-ajan alkamista, avaintietoasiakirja olisi toimitettava ennen tällaista harkinta-aikaa.
- (25) Vaikka yksityissijoittajien olisi kaikissa tapauksissa saatava avaintietoasiakirja hyvissä ajoin ennen kuin jokin PRIIP-tuotteeseen liittyvä sopimus tai tarjous sitoo heitä, aika, joka riittää yksityissijoittajalle tietojen käsittämiseen ja huomioon ottamiseen, voi vaihdella, koska eri yksityissijoittajilla on erilaisia tarpeita ja heidän kokemuksensa ja tietämyksensä vaihtelevat. PRIIP-tuotteita myyvän tai tuotteesta neuvoja antavan henkilön olisi siten otettava tällaiset tekijät huomioon määrittäessään sitä aikaa, jonka yksityissijoittajat tarvitsevat avaintietoasiakirjan sisällön tarkastelemiseen.
- (26) Monimutkaisten tai itselleen tuntemattomien PRIIP-tuotteen kohdalla yksityissijoittaja saattaa tarvita lisää aikaa avaintietoasiakirjan tarkastelemiseen voidakseen tehdä tietoon perustuvan sijoituspäätöksen. Tällaiset tekijät on siksi otettava huomioon sitä määritettäessä, milloin avaintietoasiakirja katsotaan annetuksi hyvissä ajoin.
- (27) Myös tilanteen kiireellisyys on otettava huomioon, kun määritellään, milloin toimittaminen tapahtuu hyvissä ajoin, esimerkiksi sellaisissa tapauksissa, joissa yksityissijoittajalle on tärkeää ostaa PRIIP-tuote tiettyyn hintaan ja liiketoimen ajankohta vaikuttaa kyseiseen hintaan.
- (28) Johdonmukaisuuden vuoksi ja rahoitusmarkkinoiden sujuvan toiminnan varmistamiseksi on tarpeen, että tämän asetuksen säännöksiä ja asetuksen (EU) N:o 1286/2014 säännöksiä sovelletaan samasta päivästä lähtien.
- (29) Tämä asetus perustuu Euroopan pankkiviranomaisen, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (Euroopan valvontaviranomaisten) komissiolle toimittamiin teknisten sääntelystandardien luonnoksiin.
- (30) Euroopan valvontaviranomaiset ovat järjestäneet avoimia julkisia kuulemisia tämän asetuksen perustana olevista teknisten sääntelystandardien luonnoksista, analysoineet niihin mahdollisesti liittyviä kustannuksia ja hyötyjä sekä

pyytäneet lausunnon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1093/2010 ⁽⁴⁾ 37 artiklan mukaisesti perustetulta pankkialan osallisryhmältä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1094/2010 ⁽⁵⁾ 37 artiklan mukaisesti perustetulta vakuutus- ja jälleenvakuutusalan osallisryhmältä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1095/2010 ⁽⁶⁾ 37 artiklan mukaisesti perustetulta arvopaperimarkkina-alan osallisryhmältä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

AVAITIETOASIAKIRJAN SISÄLTÖ JA ESITYSTAPA

1 artikla

Yleisten tietojen osio

Avaintietoasiakirjan osion, joka koskee PRIIP-tuotteen kehittäjän ja sen toimivaltaisen viranomaisen tunnistetietoja, on sisällettävä kaikki seuraavat tiedot:

- a) PRIIP-tuotteen kehittäjän PRIIP-tuotteelle antama nimi ja mahdollinen PRIIP-tuotteen ISIN-koodi tai yksilöllinen tuotetunnus;
- b) PRIIP-tuotteen kehittäjän virallinen nimi;
- c) osoite PRIIP-tuotteen kehittäjän verkkosivustolle, jolla yksityissijoittajille annetaan tietoja siitä, miten PRIIP-tuotteen kehittäjään voidaan ottaa yhteyttä, sekä puhelinnumero;
- d) PRIIP-tuotteen kehittäjän valvonnasta avaintietoasiakirjan osalta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen nimi;
- e) avaintietoasiakirjan laatimispäivä tai, jos avaintietoasiakirjaa on sen jälkeen tarkistettu, sen viimeisin tarkistuspäivä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun osion tietojen on sisällettävä myös asetuksen (EU) N:o 1286/2014 8 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ymmärrettävyyttä koskeva varoitus, jos PRIIP-tuote täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:

- a) se on vakuutusmuotoinen sijoitustuote, joka ei täytä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97 ⁽⁷⁾ 30 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyjä vaatimuksia;
- b) se on PRIIP-tuote, joka ei täytä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU ⁽⁸⁾ 25 artiklan 4 kohdan a alakohdan i-vi alakohdassa säädettyjä vaatimuksia.

2 artikla

Osio ”Mikä tämä tuote on?”

1. Avaintietoasiakirjan osiossa ”Mikä tämä tuote on?” esitetyissä PRIIP-tuotteen tyyppiä koskevista tiedoista on kuvattava tuotteen oikeudellinen muoto.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1093/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 12).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1094/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/79/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 48).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1095/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 84).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/97, annettu 20 päivänä tammikuuta 2016, vakuutusten tarjoamisesta (EUVL L 26, 2.2.2016, s. 19).

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).

2. Avaintietoasiakirjan osiossa "Mikä tämä tuote on?" esitettävät PRIIP-tuotteen tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi koskevat tiedot on esitettävä lyhyesti, selkeästi ja helposti ymmärrettävällä tavalla. Tiedoissa on eriteltävä tärkeimmät tuottoon vaikuttavat tekijät, sijoituskohteena olevat rahoitusvälineet tai viitearvot ja se, miten tuotto määräytyy, sekä PRIIP-tuotteen tuoton ja sijoituskohteena olevien rahoitusvälineiden tai viitearvojen tuoton välinen suhde. Tiedoissa on myös esitettävä PRIIP-tuotteen suositellun sijoitusajan ja tuotteen riski-tuotto-profiilin välinen suhde.

Jos ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen omaisuuserien tai viitearvojen lukumäärä on niin suuri, että tätä suhdetta ei voida kaikkien niiden osalta käsitellä erikseen avaintietoasiakirjassa, siinä eritellään vain sijoituskohteena oleviin rahoitusvälineisiin tai viitearvoihin liittyvät markkinasegmentit ja välineiden tyypit.

3. Avaintietoasiakirjan osiossa "Mikä tämä tuote on?" esitettävän kuvauksen siitä yksityissijoittajatyypistä, jolle PRIIP-tuotetta on tarkoitus markkinoida, on sisällettävä tietoja PRIIP-tuotteen kehittäjän erittelemistä tavoiteltavista yksityissijoittajista ja erityisesti sellaisen asiakastyypin tarpeista, ominaisuuksista ja tavoitteista, joille PRIIP-tuote sopii. Sopivuuden määrittäminen on perustuttava yksityissijoittajien riskinkantokykyyn ja mieltymyksiin sijoitusajasta, yksityissijoittajilla PRIIP-tuotteista oleviin teoreettisiin tietoihin ja kokemuksiin, rahoitusmarkkinoihin sekä mahdollisten loppuasiakkaiden tarpeisiin, ominaisuuksiin ja tavoitteisiin.

4. Avaintietoasiakirjan osiossa "Mikä tämä tuote on?" esitettävien vakuutusetuksia koskevien yksityiskohtaisten tietojen on sisällettävä yleisessä yhteenvedossa vakuutus sopimuksen pääpiirteet, kunkin sisältyvän edun määritelmä ja selittävä teksti siitä, että kyseisten etujen arvo esitetään osiossa "Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?", sekä tiedot, joissa käsitellään tavoiteltavien yksityissijoittajien tyypillisiä biometrisiä ominaisuuksia ja esitetään yleinen premio, osan siitä muodostava biometriseen riskiin liittyvä premio samoin kuin joko biometriseen riskiin liittyvän premion vaikutus tuottoon, jonka sijoittaja saa suositellun sijoitusajan lopussa, tai biometriseen riskiin liittyvän premion kulujen vaikutus, joka on otettu huomioon "Ajan myötä kertyvät kulut -taulukon" toistuvissa kuluissa, laskettuna liitteen VII mukaisesti. Jos premio maksetaan kertasuorituksena, yksityiskohtaisiin tietoihin on sisällytettävä sijoitettu summa. Jos premio maksetaan säännöllisissä erissä, tietojen on sisällettävä erien lukumäärä, arvio keskimääräisestä biometriseen riskiin liittyvästä premiosta prosenttiosuutena vuosittaisesta premiosta sekä arvio keskimääräisestä sijoitussummasta.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin tietoihin on sisällyttävä myös selitys maksettavien vakuutuspremioiden, jotka vastaavat vakuutusetuksien arvioitua määrää, vaikutuksesta yksityissijoittajan sijoituksen tuottoon.

5. Avaintietoasiakirjan osiossa "Mikä tämä tuote on?" esitettyjen PRIIP-tuotteen sijoitusaikaa koskevien tietojen on sisällettävä kaikki seuraavat tiedot:

- a) PRIIP-tuotteen erääntymisaika tai tieto siitä, ettei erääntymisaikaa ole;
- b) tieto siitä, onko PRIIP-tuotteen kehittäjä oikeutettu irtisanomaan PRIIP-tuotteen yksipuolisesti;
- c) kuvaus olosuhteista, joissa PRIIP-tuote voidaan irtisanoa ilman eri toimenpiteitä, sekä irtisanomispäivät, jos ne ovat tiedossa.

3 artikla

Osio "Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?"

1. Avaintietoasiakirjan osiossa "Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?" PRIIP-tuotteiden kehittäjien on sovellettava liitteen II mukaisia riskien esittämismenetelmiä, esitettävä yleisen riski-indikaattorin esittämisen tekniset näkökohdat liitteen III mukaisesti ja noudatettava liitteissä IV ja V esitettyjä tuottonäkymien teknisiä ohjeita, muotoja ja esitystapaa koskevia menetelmiä.

2. Avaintietoasiakirjan osiossa "Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?" PRIIP-tuotteiden kehittäjien on esitettävä seuraavat tiedot:

- a) PRIIP-tuotteeseen liittyvä riskitaso riskiluokituksena käyttämällä yleistä riski-indikaattoria, jolla on numeroasteikko 1–7;

- b) liitteessä II olevassa 4 osassa tarkoitettu selkeä maininta mahdollisista epälikvideistä PRIIP-tuotteista tai PRIIP-tuotteista, joihin liittyy merkittäviä likviditeettiriskejä, yleisen riski-indikaattorin kuvaukseen sisältyvänä varoituksena;
- c) yleisen riski-indikaattorin alapuolelle sijoitettava selitys siitä, että jos PRIIP-tuote arvostetaan muussa valuutassa kuin sen jäsenvaltion virallisessa valuutassa, jossa PRIIP-tuotetta tarjotaan, tuotto voi vaihdella valuuttakurssivaihtelujen mukaan, silloin kun se esitetään sen jäsenvaltion virallisessa valuutassa, jossa PRIIP-tuotetta tarjotaan;
- d) lyhyt kuvaus PRIIP-tuotteen riski-tuotto-profilista ja varoitus siitä, että PRIIP-tuotteeseen liittyvä riski voi olla huomattavasti yleisessä riski-indikaattorissa esitettyä suurempi, jos PRIIP-tuotetta ei pidetä omistuksessa eräänymiseen asti tai suositeltua sijoitusaikaa, jos tämä on aiheellista;
- e) sopimuksella sovittuja varhaiseen irtautumiseen liittyviä sakkoja tai irtautumiseen liittyviä pitkiä irtisanoutumisaikoja sisältävien PRIIP-tuotteiden osalta maininta siitä koskevista ehdoista osiossa "Miten pitkäksi aikaa sijoitus olisi tehtävä, ja saako sijoittaja rahansa pois ennen sijoituksen eräänymisaikaa?";
- f) maininta suurimmasta mahdollisesta tappiosta ja tieto siitä, että sijoitus voidaan menettää, jos sitä ei suojata tai jos PRIIP-tuotteen kehittäjä ei ole maksukykyinen, tai että lisäsijoitukset alkuperäisen sijoituksen lisäksi voivat olla välttämättömiä ja että kokonaistappio voi olla merkittävästi alkuperäistä sijoitusta suurempi.
3. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on esitettävä avaintietoasiakirjan osiossa "Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?" neljä asianmukaista tuottonäkymää liitteen V mukaisesti. Nuo tuottonäkymät ovat stressinäkökulma, epäsuotuisa näkökulma, kohtuullinen näkökulma ja suotuisa tuottonäkökulma.
4. Vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden osalta avaintietoasiakirjan osioon "Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?" on sisällytettävä yksi ylimääräinen tuottonäkökulma, joka koskee vakuutusetuksia, jotka edunsaaja saa, jos vakuutuksen kattama tapahtuma toteutuu.
5. Sellaisten PRIIP-tuotteiden osalta, jotka ovat futuureja, osto-optioita tai myyntioptioita ja joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla tai sellaisilla kolmannen maan markkinoilla, joita pidetään säänneltyjä markkinoita vastaavina Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 600/2014⁽⁹⁾ 28 artiklan mukaisesti, tuottonäkymät on sisällytettävä avaintietoasiakirjan osioon "Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?" tuottorakennekaavioiden muodossa liitteen V mukaisesti.

4 artikla

Osio "Mitä tapahtuu, jos [PRIIP-tuotteen kehittäjän nimi] on maksukyvytön?"

PRIIP-tuotteiden kehittäjien on sisällytettävä seuraavat tiedot avaintietoasiakirjan osioon "Mitä tapahtuu, jos [PRIIP-tuotteen kehittäjän nimi] on maksukyvytön?":

- a) tieto siitä, voiko yksityissijoittajille aiheutua taloudellisia tappioita PRIIP-tuotteen kehittäjän tai jonkin muun tahon maksukyvyttömyydestä, sekä kyseisen tahon tunnistetiedot;
- b) selvitys siitä, kattaako jokin sijoittajan korvaus- tai takausjärjestelmä a alakohdassa tarkoitettuja tappioita ja liittyykö tähän suojaan rajoituksia tai ehtoja.

5 artikla

Osio "Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?"

1. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on sovellettava seuraavaa avaintietoasiakirjan osiossa "Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?":

- a) liitteessä VI esitetyt kulujen laskentaan käytettävät menetelmät;
- b) liitteessä VII esitettyjen kulujen osat "Ajan myötä kertyvät kulut" ja "Kulujen rakenne" ja kyseisen liitteen sisältämät tekniset ohjeet.

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 600/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 84).

2. Avaintietoasiakirjan osion "Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?" taulukossa "Ajan myötä kertyvät kulut" PRIIP-tuotteiden kehittäjien on esitettävä PRIIP-tuotteen kokonaiskulujen yleinen kuluindikaattori rahamääräisenä ja prosenttiosuutena ilmaistuna yksittäisenä lukuna liitteen VI mukaisten eri ajanjaksojen osalta.

3. Avaintietoasiakirjan osion "Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?" taulukossa "Kulujen rakenne" PRIIP-tuotteiden kehittäjien on eriteltävä seuraavat asiat:

- a) mahdolliset kertaluonteiset kulut, kuten osallistumis- tai irtautumiskulut, prosenttiosuuksina ilmaistuina;
- b) mahdolliset toistuvat kulut, kuten vuosittaiset salkkutapahtumakulut ja muut toistuvat vuosittaiset kulut, prosenttiosuuksina ilmaistuina;
- c) mahdolliset satunnaiskulut, kuten tulospohjaiset palkkiot tai voitonjako-osuudet, prosenttiosuuksina ilmaistuina.

4. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on sisällytettävä kunkin taulukkoon "Kulujen rakenne" sisältyvän kulutyyppien kuvaus avaintietoasiakirjan osioon "Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?" ja eriteltävä siinä yhteydessä, missä ja miten nämä kulut voivat poiketa todellisista yksityissijoittajalle aiheutuvista kuluista tai muuttua sen mukaan, päättävä yksityissijoittaja käyttää tai jättää käyttämättä tiettyjä optioita.

6 artikla

Osio "Miten pitkäksi aikaa sijoitus olisi tehtävä, ja saako sijoittaja rahansa pois ennen sijoituksen erääntymisaikaa?"

PRIIP-tuotteiden kehittäjien on sisällytettävä seuraavat tiedot avaintietoasiakirjan osioon "Miten pitkäksi aikaa sijoitus olisi tehtävä, ja saako sijoittaja rahansa pois ennen sijoituksen erääntymisaikaa?":

- a) lyhyt kuvaus perusteista, joilla on valittu suositeltu tai vähimmäissijoitusaika;
- b) kuvaus irtautumismenettelyn ominaispiirteistä ja siitä, milloin irtautuminen on mahdollista, mukaan luettuna maininta varhaisen eräännyttämisen vaikutuksista PRIIP-tuotteen riski- tai tuotto profiiliin tai pääomatakuiden sovellettavuuteen;
- c) tiedot mahdollisista palkkioista ja seuraamuksista, jotka aiheutuvat irtautumisesta ennen erääntymistä tai muuta eriteltyä päivämäärää, joka ei ole suositellun sijoitusajan päättymispäivä, mukaan luettuna viittaus avaintietoasiakirjaan 5 artiklan mukaan sisällytettäviin kuluja koskeviin tietoihin sekä selvitys tällaisten palkkioiden ja seuraamusten vaikutuksesta eri sijoitusaikojen osalta.

7 artikla

Osio "Kuinka sijoittaja voi valittaa?"

PRIIP-tuotteiden kehittäjien on annettava yhteenveto seuraavista tiedoista avaintietoasiakirjan osiossa "Kuinka sijoittaja voi valittaa?":

- a) tuotteesta taikka PRIIP-tuotteen kehittäjän tai tuotetta myyvän tai siitä neuvoja antavan henkilön toiminnasta tehtävän valituksen vaiheet;
- b) linkki tällaisiin valituksiin liittyvälle verkkosivustolle;
- c) ajantasaiset posti- ja sähköpostiosoitteet, joihin tällainen valitus voidaan lähettää.

8 artikla

Osio "Muut olennaiset tiedot"

1. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on avaintietoasiakirjan osiossa "Muut olennaiset tiedot" mainittava mahdolliset lisätietoasiakirjat, jotka voidaan toimittaa yksityissijoittajille, sekä ilmoitettava, toimitetaanko tällaiset lisätietoasiakirjat lakisääteisen vaatimuksen perusteella vai ainoastaan yksityissijoittajan pyynnöstä.

2. Avaintietoasiakirjan osion ”Muut olennaiset tiedot” tiedot voidaan esittää yhteenvedona, ja ne voivat sisältää linkin verkkosivustolle, jolla on saatavilla muita lisätietoja kuin 1 kohdassa mainitut asiakirjat.

9 artikla

Malli

PRIIP-tuotteiden kehittäjien on esitettävä avaintietoasiakirja liitteen I mukaista mallia noudattaen. Tiedot täytetään malliin tässä delegoidussa asetuksessa ja asetuksessa (EU) N:o 1286/2014 esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

II LUKU

AVAINTIETOASIAKIRJAA KOSKEVAT ERITYISSÄÄNNÖKSET

10 artikla

PRIIP-tuotteet, jotka sisältävät useita sijoitusvaihtoehtoja

Jos PRIIP-tuote sisältää useita sijoitusvaihtoehtoja ja niitä koskevia tietoja ei voida antaa yhdessä ytimekkäässä erillisessä avaintietoasiakirjassa, PRIIP-tuotteiden kehittäjien on laadittava yksi seuraavista:

- a) yksi avaintietoasiakirja, joka sisältää I luvun mukaiset PRIIP-tuotetta koskevat tiedot, jokaista PRIIP-tuotteen sisältämää sijoitusvaihtoehtoa kohden;
- b) yleinen avaintietoasiakirja, jossa PRIIP-tuote kuvataan I luvun mukaisesti, ellei 11–14 artiklassa toisin mainita.

11 artikla

Yleisen avaintietoasiakirjan osio ”Mikä tämä tuote on?”

Poiketen 2 artiklan 2 ja 3 kohdasta PRIIP-tuotteen kehittäjien on osiossa ”Mikä tämä tuote on?” esitettävä seuraavat tiedot:

- a) sijoitusvaihtoehtojen tyyppien kuvaus, joka sisältää markkinasegmentit tai välinetyypit sekä tärkeimmät tekijät, joiden mukaan tuotto määräytyy;
- b) lausunto, jossa ilmoitetaan, että niiden sijoittajien tyyppi, joille PRIIP-tuotetta on tarkoitus tarjota, vaihtelee sijoitusvaihtoehdon mukaan;
- c) maininta siitä, missä kutakin sijoitusvaihtoehtoa koskevat erityistiedot ovat saatavilla.

12 artikla

Yleisen avaintietoasiakirjan osio ”Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?”

1. Poiketen 3 artiklan 2 kohdan a alakohdasta ja 3 kohdasta PRIIP-tuotteen kehittäjien on osiossa ”Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?” esitettävä seuraavat tiedot:

- a) kaikkien PRIIP-tuotteella tarjottavien sijoitusvaihtoehtojen riskiluokkien vaihteluväli liitteen III mukaisesti ja käyttäen yleistä riski-indikaattoria, jolla on numeroasteikko 1–7;
- b) lausunto, jossa ilmoitetaan, että sijoitukseen liittyvät riskit ja sijoituksesta saatava tuotto vaihtelevat sijoitusvaihtoehdon mukaan;

- c) lyhyt kuvaus siitä, miten PRIIP-tuotteen tuotto kokonaisuudessaan on sidoksissa sijoitusvaihtoehtoihin;
 - d) maininta siitä, missä kutakin sijoitusvaihtoehtoa koskevat erityistiedot ovat saatavilla.
2. Jos PRIIP-tuotteiden kehittäjät käyttävät 14 artiklan 2 kohdan mukaisia sijoittajille annettavia avaintietoja, niiden on 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen riskiluokkien tarkentamiseksi käytettävä asetuksen (EU) N:o 583/2010 8 artiklan mukaista synteettistä riski-hyötyindikaattoria sijoituskohteina olevien yhteissijoitusyritysten rahastojen tai muiden kuin yhteissijoitusyritysten rahastojen osalta.

13 artikla

Yleisen avaintietoasiakirjan osio ”Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?”

1. Poiketen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdasta PRIIP-tuotteen kehittäjien on osiossa ”Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?” esitettävä seuraavat tiedot:
- a) PRIIP-tuotteeseen liittyvät eri kulut liitteessä VII esitetyissä taulukoissa ”Ajan myötä kertyvät kulut” ja ”Kulujen rakenne”;
 - b) lausunto, jossa ilmoitetaan, että yksityissijoittajalle aiheutuvat kulut vaihtelevat sijoitusvaihtoehdon mukaan;
 - c) maininta siitä, missä kutakin sijoitusvaihtoehtoa koskevat erityistiedot ovat saatavilla.
2. Edellä 5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa esitettyjen vaatimusten estämättä ja poiketen siitä, mitä liitteessä VI olevassa 12–20 kohdassa säädetään, jos PRIIP-tuotteen kehittäjät käyttävät sijoittajalle annettavia avaintietoja 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ne voivat soveltaa liitteessä VI olevassa 21 kohdassa vahvistettuja menetelmiä nykyisiin yhteissijoitusyritysten rahastoihin ja muihin kuin yhteissijoitusyritysten rahastoihin.
3. Jos PRIIP-tuotteen kehittäjät käyttävät sijoittajalle annettavia avaintietoja 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti yhteissijoitusyritysten rahastojen tai muiden kuin yhteissijoitusyritysten rahastojen ollessa ainoita sijoitusvaihtoehtoja, ne voivat, poiketen siitä, mitä 5 artiklassa säädetään, tarkentaa PRIIP-tuotteista sijoittajalle aiheutuvien kulujen vaihteluvälin asetuksen (EU) N:o 583/2010 10 artiklan mukaisesti.

14 artikla

Kutakin sijoitusvaihtoehtoa koskevat erityistiedot

1. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on 11, 12 ja 13 artiklassa tarkoitettujen erityistietojen osalta sisällytettävä yleiseen avaintietoasiakirjaan kaikki seuraavat tiedot kustakin sijoitusvaihtoehdosta:
- a) ymmärrettävyyttä koskeva varoitus tarvittaessa;
 - b) sijoitustavoitteet, keinot niiden saavuttamiseksi ja suunnitellut kohdemarkkinat 2 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti;
 - c) yleinen riski-indikaattori ja selitys sekä tuottonäkymät 3 artiklan mukaisesti;
 - d) kulut esitettynä 5 artiklan mukaisesti.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, PRIIP-tuotteiden kehittäjät voivat käyttää direktiivin 2009/65/EY 78–81 artiklan mukaisesti laadittuja sijoittajalle annettavia avaintietoja tarjotakseen erityistietoja tämän delegoidun asetuksen 11–13 artiklan tarkoituksia varten, jos vähintään yksi 1 kohdassa tarkoitetuista sijoitusvaihtoehdoista on asetuksen (EU) N:o 1286/2014 32 artiklassa tarkoitettu yhteissijoitusyrityksen rahasto tai muu kuin yhteissijoitusyrityksen rahasto.

III LUKU

AVAINTIETOASIAKIRJAN UUDELLEENTARKASTELU JA TARKISTUS

15 artikla

Uudelleentarkastelu

1. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on tarkasteltava avaintietoasiakirjan sisältämiä tietoja aina, kun tapahtuu muutos, joka vaikuttaa tai todennäköisesti vaikuttaa avaintietoasiakirjan sisältämiin tietoihin merkittävästi, sekä vähintään kahdentoista kuukauden välein avaintietoasiakirjan alkuperäisen julkaisupäivän jälkeen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetulla uudelleentarkastelulla on selvitettävä, ovatko avaintietoasiakirjan tiedot edelleen täsmällisiä, tasapuolisia ja selkeitä eivätkä johda harhaan. Erityisesti sillä on selvitettävä seuraavat seikat:

- a) vastaavatko avaintietoasiakirjan tiedot asetuksen (EU) N:o 1286/2014 mukaisia yleisiä muoto- ja sisältövaatimuksia tai tämän delegoidun asetuksen mukaisia erityisiä muoto- ja sisältövaatimuksia;
- b) ovatko PRIIP-tuotteen markkinariski- tai luottoriskimitat muuttuneet siten, että kyseisen muutoksen kokonaisvaikutus edellyttää PRIIP-tuotteen siirtämistä sille tarkasteltavana olevassa avaintietoasiakirjassa osoitetusta yleisen riski-indikaattorin luokasta toiseen luokkaan;
- c) onko PRIIP-tuotteen kohtuullisten tuottonäkymien keskimääräinen tuotto, joka ilmoitetaan vuotuistettuna voittoprosenttina, muuttunut yli viisi prosenttiyksikköä.

3. Sovellettaessa 1 kohtaa PRIIP-tuotteiden kehittäjien on otettava käyttöön ja ylläpidettävä koko PRIIP-tuotteen elinkaaren ajan sellaisia menettelyjä, joiden myötä yksityissijoittajat voivat ilman viivytyksiä tunnistaa olosuhteet, jotka saattavat johtaa avaintietoasiakirjan sisältämien tietojen täsmällisyyteen, tasapuolisuuteen tai selkeyteen vaikuttaviin tai niihin todennäköisesti vaikuttaviin muutoksiin.

16 artikla

Tarkistus

- 1. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on tarkistettava avaintietoasiakirjaa viipymättä, jos 15 artiklan mukaisessa uudelleentarkastelussa todetaan, että avaintietoasiakirjaa on muutettava.
- 2. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on varmistettava, että kaikki avaintietoasiakirjan osiot, joihin tällaiset muutokset vaikuttavat, saatetaan ajan tasalle.
- 3. PRIIP-tuotteiden kehittäjän on julkaistava tarkistettu avaintietoasiakirja verkkosivustollaan.

IV LUKU

AVAINTIETOASIAKIRJAN TOIMITTAMINEN

17 artikla

Hyvissä ajoin toimittamista koskevat edellytykset

- 1. PRIIP-tuotteita myyvän tai siitä neuvoja antavan henkilön on toimitettava avaintietoasiakirja riittävän ajoissa, jotta yksityissijoittajilla olisi riittävästi aikaa tarkastella asiakirjaa ennen kuin jokin PRIIP-tuotteeseen liittyvä sopimus tai tarjous sitoo heitä riippumatta siitä, sallitaanko yksityissijoittajalle harkinta-aika.
- 2. Sovellettaessa 1 kohtaa PRIIP-tuotteita myyvän tai siitä neuvoja antavan henkilön on arvioitava aika, jonka kukin yksityissijoittaja tarvitsee avaintietoasiakirjan tarkastelemiseen, ja otettava siinä huomioon seuraavat seikat:
 - a) yksityissijoittajan tietämys ja kokemus PRIIP-tuotteesta tai vastaavista PRIIP-tuotteista tai PRIIP-tuotteeseen liittyviä riskejä vastaavista riskeistä;
 - b) PRIIP-tuotteen monimutkaisuus;
 - c) yksityissijoittajan nimenomaisesti ilmaisema kiire tehdä ehdotettu sopimus tai tarjous, jos yksityissijoittaja on tehnyt neuvojen antamista tai myyntiä koskevan aloitteen.

*18 artikla***Loppusäännös**

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2018.

Asetuksen 14 artiklan 2 kohtaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2019 saakka.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 8 päivänä maaliskuuta 2017.

Komission puolesta

Puheenjohtaja

Jean-Claude JUNKER

LIITE I

AVAITIETOASIAKIRJAN MALLI

PRIIP-tuotteiden kehittäjien on noudatettava mallissa esitettyjen osioiden järjestystä ja otsikkoja. Malli ei kuitenkaan lyö lukkoon yksittäisten osioiden pituutta tai sivunvaihtojen paikkoja koskevia parametreja. Avaintietoasiakirjan enimmäispituus saa tulostettuna olla kolme A4-kokoista sivua.

Avaintietoasiakirja	
Tarkoitus	Tässä asiakirjassa annetaan sijoittajalle avaintiedot tarjottavasta sijoitustuotteesta. Asiakirja ei ole markkinointiaineistoa. Laissa edellytetään kyseisten tietojen antamista, jotta sijoittaja ymmärtäisi tarjottavan tuotteen luonteen ja siihen liittyvät riskit, kulut sekä mahdolliset voitot ja tappiot ja jotta sijoittajan olisi helpompi vertailla sitä muihin tuotteisiin.
Tuote	[Tuotteen nimi][PRIIP-tuotteen kehittäjän nimi][tapauksen mukaan ISIN tai UPI][PRIIP-tuotteen kehittäjän verkkosivusto] Ottakaa yhteyttä numeroon [puhelinnumero], jos haluatte lisätietoja [PRIIP-tuotteen kehittäjän toimivaltainen viranomainen avaintietoasiakirjan osalta] [avaintietoasiakirjan laatimispäivä]
	[Varoitus (tarvittaessa) Olette ostamassa tuotetta, joka ei ole yksinkertainen ja joka saattaa olla vaikea ymmärtää.]
Mikä tämä tuote on?	
Tyyppi	
Tavoitteet	
Yksityissijoittaja, jolle tuotetta on tarkoitus markkinoida	
[Vakuutusetuudet ja -kulut]	
Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?	
Riski-indikaattori	Riski-tuottoprofiilin kuvaus Yleinen riski-indikaattori Liitteen III mukaiset yleisen riski-indikaattorin malli ja selitykset, myös mahdollinen enimmäistappio: Voiko sijoittaja menettää koko sijoitetun pääoman? Onko sijoittajalla riski ylimääräisistä taloudellisista sitoumuksista tai velvoitteista? Onko tuotteen pääoma suojattu markkina-riskiltä?
Tuottonäkymät	Liitteen V mukaiset tuottonäkymien mallit ja selitykset, mukaan lukien mahdolliset tiedot yksityissijoittajille koituvia tuottoja koskevista edellytyksistä tai tuotteisiin sisällytetyistä enimmäistuotoista sekä maininta siitä, että yksityissijoittajan kotijäsenvaltion verolainsäädäntö voi vaikuttaa sijoittajan lopulliseen tuottoon.

Mitä tapahtuu, jos [PRIIP-tuotteen kehittäjä] on maksukyvytön?

Tieto siitä, liittyykö tuotteeseen takausjärjestelmää, kuka takaaja tai sijoittajan korvausjärjestelmästä vastaava taho on ja mitä riskejä järjestelmä kattaa ja mitä riskejä se ei kata.

Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?**Ajan myötä****kertyvät kulut**

Liitteen VII mukaiset mallit ja selitykset

Kulujen**rakenne**

Liitteen VII mukaiset mallit ja selitykset

Selitykset asiakirjaan sisällytettävistä, muita jakelukustannuksia koskevista tiedoista

Miten pitkäksi aikaa sijoitus olisi tehtävä, ja saako sijoittaja rahansa pois ennen sijoituksen erääntymisaikaa?**Suositeltu [vaadittu vähimmäis-] sijoitusaika: [x]**

Tieto siitä, voiko sijoittaja luopua sijoituksesta ennen erääntymisaikaa, tällaisen luopumisen ehdot sekä mahdolliset sovellettavat palkkiot ja seuraamukset. Tiedot seurauksista, jotka aiheutuvat sijoituksen eräntymisestä ennen sijoitusajan tai suositellun vähimmäissijoitusajan päättymistä.

Kuinka sijoittaja voi valittaa?**Muut olennaiset tiedot**

LIITE II

RISKIEN ESITTÄMISEN MENETELMÄT

OSA 1

Markkinariskin arviointi

Markkinariskimitan (MRM) määrittäminen

1. Markkinariskiä mitataan value-at-risk-lukua (VaR-luku) vastaavalla vuotuistetulla volatiliteetilla, joka on laskettu 97,5 prosentin luottamustasolla suositellulle sijoitusajalle, ellei toisin mainita. VaR-luku on yksityissijoittajalle palautuva prosenttiosuus sijoitetusta summasta.
2. PRIIP-tuotteelle on osoitettava MRM-luokka seuraavan taulukon mukaisesti:

MRM-luokka	VaR-lukua vastaava volatiliteetti (VEV)
1	< 0,5 %
2	0,5–5,0 %
3	5,0–12 %
4	12–20 %
5	20–30 %
6	30–80 %
7	> 80 %

PRIIP-tuoteryhmien erittely markkinariskin arviointia varten

3. Markkinariskin arviointia varten PRIIP-tuotteet on jaettu neljään ryhmään.
4. Ryhmään 1 kuuluvat seuraavat:
 - a) PRIIP-tuotteet, joista sijoittajille voi aiheutua sijoittamaansa summaa suuremmat tappiot;
 - b) PRIIP-tuotteet, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU ⁽¹⁾ liitteessä I olevan C osan 4–10 kohdassa tarkoitettuihin ryhmiin;
 - c) PRIIP-tuotteet tai PRIIP-tuotteiden kohteena olevat sijoitukset, joiden arvo määritetään harvemmin kuin kerran kuukaudessa tai joilla ei ole asianmukaista vertailuarvoa tai korvaavaa indikaattoria tai joiden asianmukainen vertailuarvo tai korvaava indikaattori arvostetaan harvemmin kuin kerran kuukaudessa.
5. Ryhmään 2 kuuluvat PRIIP-tuotteet, joilla tarjotaan joko suoraan tai synteettisesti vivuttamatonta positiota kohteena olevien sijoitusten hinnoissa tai vivutettua positiota kohteena olevissa sijoituksissa niin, että positio tuottaa muuttumattoman kyseisten kohteena olevien sijoitusten hinnan kerrannaisen, kun PRIIP-tuotteen aiempia päivähintoja on saatavilla vähintään kahden vuoden ajalta, aiempia viikkohintoja neljän vuoden ajalta tai kuukausihintoja viiden vuoden ajalta tai kun käytettävissä on asianmukaisia vertailuarvoja tai korvaavia indikaattoreita, jos ne täyttävät mainitut hintahistorian pituutta ja aikavälejä koskevat vaatimukset.
6. Ryhmään 3 kuuluvat PRIIP-tuotteet, joiden arvot perustuvat kohteena olevien sijoitusten hintoihin mutta eivät kyseisten sijoitusten hintojen muuttumattomaan kerrannaiseen, kun kohde-etuuksien aiempia päivähintoja on saatavilla vähintään kahden vuoden ajalta, aiempia viikkohintoja neljän vuoden ajalta tai kuukausihintoja viiden vuoden ajalta tai kun käytettävissä on asianmukaisia vertailuarvoja tai korvaavia indikaattoreita, jos ne täyttävät mainitut hintahistorian pituutta ja aikavälejä koskevat vaatimukset.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).

7. Ryhmään 4 kuuluvat PRIIP-tuotteet, joiden arvot määräytyvät osittain sellaisten tekijöiden perusteella, joita ei havaita markkinoilla, mukaan luettuna vakuutusmuotoiset PRIIP-tuotteet, joiden kohdalla osa PRIIP-tuotteen kehittäjän tuotoista jaetaan yksityissijoittajille.

Asianmukaisten vertailuarvojen tai korvaavien indikaattoreiden käyttö PRIIP-tuoteryhmien tarkentamiseksi

Jos PRIIP-tuotteen kehittäjä käyttää asianmukaisia vertailuarvoja tai korvaavia indikaattoreita, niiden on edustettava omaisuuseriä tai positioita, joihin PRIIP-tuotteen tuotto perustuu. PRIIP-tuotteen kehittäjän on dokumentoitava tällaisten vertailuarvojen tai korvaavien indikaattoreiden käyttö.

Ryhmän 1 PRIIP-tuotteiden MRM-luokan määrittäminen

8. Ryhmän 1 PRIIP-tuotteet kuuluvat MRM-luokkaan 7 lukuun ottamatta tässä liitteessä olevan 4 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja PRIIP-tuotteita, jotka kuuluvat luokkaan 6.

Ryhmän 2 PRIIP-tuotteiden MRM-luokan määrittäminen

9. VaR-luku lasketaan PRIIP-tuotteen havaitun tuottojakauman momenttien taikka tuotteen vertailuarvon tai korvaavan indikaattorin viiden edellisen vuoden hinnan perusteella. Havainnot on tehtävä vähintään kerran kuukaudessa. Jos hintoja on saatavilla päivittäin, havainnot tehdään päivittäin. Jos hintoja on saatavilla viikoittain, havainnot tehdään viikoittain. Jos hintoja on saatavilla kaksi kertaa kuukaudessa, havainnot tehdään kaksi kertaa kuukaudessa.
10. Jos päivittäisiä hintoja ei ole saatavilla viiden vuoden ajalta, voidaan käyttää lyhyempää aikaväliä. PRIIP-tuotteen tai sen vertailuarvon tai korvaavan indikaattorin hinnan päivittäistä havainnointia varten havaittuja tuottoja on oltava vähintään kahden vuoden ajalta. PRIIP-tuotteen hinnan viikoittaista havainnointia varten havaittuja tuottoja on oltava vähintään neljän vuoden ajalta. PRIIP-tuotteen hinnan kuukausittaista havainnointia varten havaittuja tuottoja on oltava vähintään viiden vuoden ajalta.
11. Kunkin ajanjakson tuotolla tarkoitetaan kyseisen ajanjakson markkinoiden sulkeutumishetken hinnan ja edellisen ajanjakson markkinoiden sulkeutumishetken hinnan välisen suhteen luonnollista logaritmia.
12. VaR-luku tuottoavaruudessa lasketaan Cornish-Fisher-ekspansiolla seuraavasti:

$$\text{VaR}_{\text{TUOTTOAVARUUS}} = \sigma \sqrt{N} * (-1,96 + 0,474 * \mu_1 / \sqrt{N} - 0,0687 * \mu_2 / N + 0,146 * \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N$$

missä N on suositeltuun sijoitusaikaan sisältyvien kaupankäyntijaksojen määrä; ja σ , μ_1 , μ_2 ovat tuottojakaumasta mitatut volatilitiitti, vinous ja huipukkuus. Volatilitiitti, vinous ja huipukkuus lasketaan tuottojakauman mitattujen momenttien perusteella seuraavalla tavalla:

- nollamomentti M_0 on tässä liitteessä olevan 10 kohdan mukaisen ajanjakson aikana tehtyjen havaintojen määrä
- ensimmäinen momentti M_1 on kaikkien otoksen sisältämien havaittujen tuottojen keskiarvo
- toinen M_2 , kolmas M_3 ja neljäs M_4 momentti määritetään vakioidulla tavalla:

$$M_2 = \sum_i (r_i - M_1)^2 / M_0,$$

$$M_3 = \sum_i (r_i - M_1)^3 / M_0,$$

$$M_4 = \sum_i (r_i - M_1)^4 / M_0,$$

missä r_i on tuottohistorian i. ajanjaksossa mitattu tuotto

- volatilitiitti σ saadaan kaavalla $\sqrt{M_2}$.
- vinous μ_1 on yhtä kuin M_3 / σ^3 .
- huipukkuus μ_2 on yhtä kuin $M_4 / \sigma^4 - 3$.

13. VEV lasketaan seuraavalla tavalla:

$$VEV = \{ \sqrt{(3,842 - 2 * VaR_{TUOTTOAVARUUS}) - 1,96} \} / \sqrt{T}$$

missä T on vuosina ilmaistu suositeltu sijoitusaika.

14. Jos PRIIP-tuotteita hallinnoidaan sellaisella sijoituspolitiikalla tai -strategialla, jossa tavoitellaan tiettyjä tuottotavoitteita sijoittamalla joustavasti eri sijoituskohteisiin (esimerkiksi sekä osake- että kiinteätuottomarkkinoilla), käytettävä VEV määritetään seuraavalla tavalla:

a) jos sijoituspolitiikkaa ei ole tarkistettu tässä liitteessä olevassa 10 kohdassa mainittuna ajanjaksona, käytettävän VEV:n on oltava suurin seuraavista:

i) tässä liitteessä olevan 9–13 kohdan mukaisesti laskettu VEV;

ii) laskennan ajankohtana rahaston viiteomaisuuserien allokaatiota vastaavan pro forma -omaisuuseräyhdistelmän tuottojen VEV;

iii) rahaston riskirajaa vastaava VEV, jos sellainen on ja se on tarkoituksenmukaista;

b) jos sijoituspolitiikkaa on tarkistettu tässä liitteessä olevassa 10 kohdassa mainittuna ajanjaksona, käytetään suurempaa a alakohdan ii ja iii alakohdassa tarkoitetuista VEV-luvuista.

15. PRIIP-tuotteelle osoitetaan MRM-luokka tässä liitteessä olevan 2 kohdan mukaisesti ja VEV-luvun perusteella. Jos PRIIP-tuotteesta on saatavilla vain kuukausittaisia hintatietoja, tässä liitteessä olevan 2 kohdan mukaisesti osoitettua MRM-luokkaa korotetaan yhdellä luokalla.

Ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden MRM-luokan määrittäminen

16. VaR-luku hinta-avaruudessa lasketaan PRIIP-tuotteen arvojakauman perusteella suositellun sijoitusajan lopussa. Jakauma on selvitettävä simuloimalla hinta tai hinnat, joiden mukaan PRIIP-tuotteen arvo määräytyy, suositellun sijoitusajan päättyessä. VaR-lukuna on käytettävä PRIIP-tuotteen arvoa, joka on laskettu 97,5 prosentin luottamustasolla suositellun sijoitusajan lopulle ja alennettu nykyhetkeen käyttämällä odotettua riskitöntä diskonttaustekijää nykyhetkestä suositellun sijoitusajan loppuun.

17. VEV lasketaan seuraavalla tavalla:

$$VEV = \{ \sqrt{(3,842 - 2 * \ln(VaR_{HINTA-AVARUUS})) - 1,96} \} / \sqrt{T}$$

missä T on vuosina ilmaistu suositeltu sijoitusaika. Laskentaan käytetään osto-option käyttämiseen tai tuotteen peruuttamiseen kulunutta aikaa vain silloin, kun tuotetta koskeva osto-optio käytetään tai tuote peruutetaan ennen simulaation mukaisen sijoitusajan päättymistä.

18. PRIIP-tuotteelle osoitetaan MRM-luokka tässä liitteessä olevan 2 kohdan mukaisesti ja VEV-luvun perusteella. Jos PRIIP-tuotteesta on saatavilla vain kuukausittaisia hintatietoja, tässä liitteessä olevan 2 kohdan mukaisesti osoitettua MRM-luokkaa korotetaan yhdellä luokalla.

19. Simulaatioiden vähimmäismäärä on 10 000.

20. Simulaatio perustuu PRIIP-tuotteen kohteena olevien sopimusten hintojen tai hintatasojen odotetun jakauman selvittämiseen soveltamalla bootstrap-menetelmää kyseisten sopimusten palauttaen-tyyppisellä otannalla havaittuun tuottojakaumaan.

21. Tässä liitteessä olevassa 16–20 kohdassa tarkoitettua simulaatiota suoritettaessa kahdenlaiset markkinahavainnot voivat vaikuttaa PRIIP-tuotteen arvoon: spot-hinnat (tai -hintatasot) ja käyrät.

22. Kunkin spot-hinnan (tai -hintatason) simuloinnin osalta PRIIP-tuotteen kehittäjän on

a) laskettava kunkin tarkkaillun ajanjakson tuotto viideltä viime vuodelta tai tässä liitteessä olevan 6 kohdan mukaisilta vuosilta jakamalla kunkin ajanjakson lopun hinnan logaritmi edellisen ajanjakson lopun hinnalla;

- b) valittava satunnaisesti yksi tarkkailtu ajanjakso, joka vastaa kaikkien kohteena olevien sopimusten tuottoa kunkin suositellun sijoitusajan simuloidun ajanjakson osalta (samaa tarkkailtua ajanjaksoa voidaan käyttää samassa simulaatiossa useammin kuin kerran);
- c) määritettävä kunkin sopimuksen tuotto laskemalla yhteen valittujen ajanjaksojen tuotto ja korjaamalla kyseinen tuotto, jotta varmistetaan, että simuloidusta tuottojakaumasta mitattu odotettavissa oleva tuotto vastaa riskineutraalia tuotto-odotusta koko suositellun sijoitusajan osalta. Tuoton lopullinen arvo saadaan kaavalla:

$$\text{Tuotto} = E [\text{Tuotto}_{\text{riskineutraali}}] - E [\text{Tuotto}_{\text{mitattu}}] - 0,5 \sigma^2 N - \rho \sigma \sigma_{\text{ccy}} N$$

Missä:

- toinen lausekkeen jäsen korjaa tarkkailtujen tuottojen keskiarvon vaikutuksen,
- kolmas lausekkeen jäsen korjaa tarkkailtujen tuottojen varianssin vaikutuksen,
- viimeinen lausekkeen jäsen korjaa vaikutukset, jos toteutusvaluutta on eri kuin omaisuuserän valuutta. Korjaavien lausekkeen jäsenten selitykset:
 - ρ on omaisuuserän hinnan ja asianomaisen valuuttakurssin välinen korrelaatio koko suositeltavalta sijoitusajalta,
 - σ on omaisuuserän mitattu volatilitiiteetti,
 - σ_{ccy} on valuuttakurssin mitattu volatilitiiteetti.

- d) laskettava kunkin kohteena olevan sopimuksen hinta käyttämällä tuoton eksponenttia.

23. Käyrille on suoritettava pääkomponenttianalyysi (PCA), jolla varmistetaan, että kunkin pisteen käyrällä pitkällä aikavälillä tapahtuvan liikkeen simulaation tuloksena on jatkuva käyrä.

a) PCA suoritetaan

- i) keräämällä viiden edellisen vuoden tai tässä liitteessä olevassa 6 kohdassa tarkoitettujen vuosien kunkin kaupankäyntijakson käyrää määrittävien erääntymispisteiden historiatiedot;
- ii) varmistamalla että kaikki erääntymispisteet ovat positiivisia; jos joukossa on negatiivinen erääntymispiste, kaikkia erääntymispisteitä siirretään pienimmällä mahdollisella kokonaisluvulla tai prosenttiosuudella, jotta kaikki erääntymispisteet olisivat positiivisia;
- iii) laskemalla kunkin erääntymispisteen kunkin ajanjakson tuotto selvittämällä kunkin tarkastellun ajanjakson lopun hinnan/tason ja sitä edellisen ajanjakson lopun hinnan/tason välisen suhteen luonnollinen logaritmi;
- iv) korjaamalla kunkin erääntymispisteen kohdalla havaitut tuotot, jotta kunkin erääntymispisteen tuloksena olevan tuottojoukon keskiarvo on nolla;
- v) laskemalla eri erääntymisten välinen kovarianssimatriisi summaamalla tuotot yhteen;
- vi) laskemalla kovarianssimatriisin ominaisvektorit ja ominaisarvot;
- vii) valitsemalla kolmea suurinta ominaisarvoa vastaavat ominaisvektorit;
- viii) luomalla kolmisarakkeinen matriisi, jossa ensimmäiseen sarakkeeseen merkitään ominaisvektori, jolla on suurin ominaisarvo, keskimmäiseen sarakkeeseen ominaisvektori, jolla on toiseksi suurin ominaisarvo, ja viimeiseen sarakkeeseen ominaisvektori, jolla on kolmanneksi suurin ominaisarvo;
- ix) projisoimalla tuotot edellisessä vaiheessa kolmeen edellä selvitettyyn keskeiseen ominaisvektoriin kertomalla iv alakohdassa saatujen tuottojen $N \times M$ -matriisi viii alakohdassa saadulla ominaisvektorien $M \times 3$ -matriisilla;
- x) laskemalla simulaatiossa käytettävä tuottomatriisi kertomalla ix alakohdan tulokset viii alakohdassa saatujen ominaisvektorien matriisin transpoosilla. Nämä ovat simulaatiossa käytettävät arvot.

b) Käyräsimulaatio toteutetaan seuraavasti:

- i) simulaation aika-askel on yksi ajanjakso. Suositellun sijoitusajan jokaisesta tarkastelujaksosta valitaan satunnainen lasketun tuottomatriisin rivi. Kunkin erääntymispisteen T tuotto on sitä vastaavien valittujen sarakkeen rivien summa;
- ii) kunkin erääntymispisteen T simuloitu arvo on nykyinen arvo erääntymispisteessä T :
 - kerrottuna simuloidun tuoton eksponentilla,
 - korjattuna kaikkien erääntymispisteiden positiivisuuden varmistamiseksi tehtyjen siirtojen osalta, ja
 - korjattuna siten, että odotettu keskiarvo vastaa nykyodotuksia arvosta erääntymispisteen T kohdalla suositellun sijoitusajan lopussa.

24. Ryhmän 3 PRIIP-tuotteissa, joihin liittyy ehdoton pääomaturva, PRIIP-tuotteen kehittäjä voi olettaa, että 97,5 prosentin luottamustasolla laskettu VaR-luku vastaa ehdottoman pääomaturvan tasoa suositellun sijoitusajan päättyessä ja alennettuna nykyhetkeen käyttämällä odotettua riskitöntä diskonttaustekijää.

Ryhmän 4 PRIIP-tuotteiden MRM-luokan määrittäminen

25. Jos PRIIP-tuotteen tai jonkin sen komponentin tuotto määräytyy sellaisen tai sellaisten tekijöiden perusteella, joita ei havaita markkinoilla ja jotka ovat jossakin määrin PRIIP-tuotteen kehittäjän hallittavissa, tai jos tämä koskee PRIIP-tuotteen jotakin komponenttia, PRIIP-tuotteen kehittäjän on käytettävä tässä osiossa esitettyä menetelmää kyseisen tekijän tai kyseisten tekijöiden ilmoittamiseen.
26. PRIIP-tuotteen tuottoon vaikuttavat PRIIP-tuotteen eri komponentit on ilmoitettava, jotta komponentit, joiden tuotto ei kokonaan tai osittain määräydy markkinoilla havaitsemattoman tekijän tai tekijöiden perusteella, käsiteltäisiin tässä liitteessä ryhmän 1, 2 tai 3 PRIIP-tuotteisiin sovellettavaksi esitettyjen menetelmien mukaisesti. VEV on laskettava kaikille näille komponenteille.
27. Sellaisen PRIIP-tuotteen komponentin osalta, jonka tuotto määräytyy kokonaan tai osittain markkinoilla havaitsemattoman tekijän tai tekijöiden perusteella, on noudatettava vankkoja ja tunnustettuja toimialan normeja ja sääntelyyn perustuvia normeja, kun määritetään kyseisten tekijöiden tulevia vaikutuksia koskevia asianmukaisia odotuksia sekä näihin vaikutuksiin mahdollisesti liittyvää epävarmuutta. Jos komponentin tuotto ei kokonaan määräydy markkinoilla havaitsemattoman tekijän perusteella, markkinatekijöiden huomioon ottamisessa on käytettävä bootstrap-menetelmää ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta esitetyllä tavalla. PRIIP-tuotteen komponentin VEV saadaan bootstrap-menetelmän ja niiden tunnustettujen toimialan normien ja sääntelyyn perustuvien normien yhdistelmän tuloksena, joiden perusteella määritetään markkinoilla havaitsemattomien tekijöiden tulevia vaikutuksia koskevat asianmukaiset odotukset.
28. Kunkin PRIIP-tuotteen komponentin VEV on painotettava asianmukaisesti PRIIP-tuotteen yleisen VEV-luvun selvittämiseksi. Komponentteja painotettaessa on otettava huomioon tuotteen ominaisuudet. Tarvittaessa on otettava huomioon markkinariskiä lieventävät tuotealgoritmit sekä takuutuottoisen (with-profit) komponentin erityisominaisuudet.
29. Ryhmän 4 PRIIP-tuotteissa, joihin liittyy ehdoton pääomaturva, PRIIP-tuotteen kehittäjä voi olettaa, että 97,5 prosentin luottamustasolla laskettu VaR-luku vastaa ehdottoman pääomaturvan tasoa suositellun sijoitusajan lopussa ja alennettuna nykyhetkeen käyttämällä odotettua riskitöntä diskonttaustekijää.

OSA 2

Luottoriskin arvioinnin menetelmät

I. YLEISET VAATIMUKSET

30. PRIIP-tuotteeseen tai sen kohteena oleviin sijoituksiin tai altistumiin on katsottava liittyvän luottoriski, jos PRIIP-tuotteen tai sen kohteena olevien sijoitusten tuotto määräytyy kehittäjän tai sellaisen osapuolen luottokelpoisuuden perusteella, joka on sitoutunut suorittamaan sijoittajalle asiaankuuluvia maksuja suoraan tai välillisesti. Sellaisten PRIIP-tuotteiden osalta, joiden MRM on 7, ei tarvitse arvioida luottoriskiä.
31. Jos jokin taho sitoutuu suoraan suorittamaan PRIIP-tuotteeseen liittyvän maksun yksityissijoittajalle, luottoriski arvioidaan suorana vastapuolena olevan tahon osalta.

32. Jos jokin toinen taho (takaaja) on taannut vastapuolen tai yhden tai useamman välillisen vastapuolen maksuvelvoitteet ehdoitta ja peruuttamattomasti, takaajan luottoriskin arviointia voidaan käyttää, jos se on vastaavan vastapuolen tai vastaavien vastapuolten luottoriskin arviointeja suotuisampi.
33. Kohteena oleville sijoituksille tai menetelmille altistuneiden PRIIP-tuotteiden osalta, kuten PRIIP-tuotteet, joihin itseensä liittyy luottoriski tai joiden kohteena oleviin sijoituksiin liittyy luottoriskejä, luottoriskin arvioinnissa on otettava huomioon sekä PRIIP-tuotteeseen itseensä että sen kohteena oleviin sijoituksiin tai altistumiin liittyvät luottoriskit (altistumat muille PRIIP-tuotteille mukaan luettuna) läpäisyperiaatetta noudattaen ja tarvittaessa kerroksittaista arviointia käyttäen.
34. Jos luottoriskiä esiintyy vain kohteena olevien sijoitusten tai altistumien (altistumat muille PRIIP-tuotteille mukaan luettuna) tasolla, luottoriskiä ei arvioida PRIIP-tuotteen itsensä tasolla vaan kohteena olevien sijoitusten tai altistumien tasolla ja läpäisyperiaatetta noudattaen. Jos PRIIP-tuote on siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittava yritys (yhteissijoitusyritys) tai vaihtoehtoinen sijoitusrahasto, yhteissijoitus-yritykseen tai vaihtoehtoiseen sijoitusrahastoon itseensä ei katsota liittyvän luottoriskiä, kun taas niiden kohteena olevien sijoitusten tai altistumien luottoriskit on arvioitava tarvittaessa.
35. Jos PRIIP-tuote on altistunut useille kohteena oleville sijoituksille, joihin liittyy altistuma luottoriskille, luottoriski on arvioitava erikseen kaikkien tällaisten kohteena olevien sijoitusten osalta, joiden osuus PRIIP-tuotteen omaisuuseristä tai arvosta on vähintään 10 prosenttia.
36. Luottoriskin arviointia tehtäessä oletetaan, että pörssilistattuihin johdannaisiin tai määritettyihin OTC-johdannaisiin kohdistuviin sijoituksiin tai altistumiin ei liity luottoriskiä. Jos altistuma on kokonaan ja asianmukaisesti vakuudellinen tai jos niiden vakuudettomien altistumien osuus, joihin liittyy luottoriskiä, on alle 10 prosenttia PRIIP-tuotteen omaisuuseristä tai arvosta, luottoriskiä ei katsota olevan.

II. LUOTTORISKIN ARVIOINTI

Vastapuolten luottoriskin arviointi

37. Jos mahdollista, PRIIP-tuotteen kehittäjän on määritettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ⁽²⁾ mukaisesti ennakoon yksi tai useampi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (EAMV) valtuuttama tai rekisteröimä ulkoinen luottoluokituslaitos, jonka luottoluokituksiin viitataan johdonmukaisesti luottoriskin arviointien yhteydessä. Jos saatavilla on useita luottoluokituksen arviointeja, tässä yhteydessä käytetään niiden mediaania ja alempaa kahdesta mediaaniarvosta, jos arviointeja on parillinen määrä.
38. PRIIP-tuotteen ja kunkin asianomaisen vastapuolen luottoriskin taso arvioidaan soveltuvin osin seuraavien seikkojen perusteella:
- a) ulkoisen luottoluokituslaitoksen PRIIP-tuotteelle antama luokitus;
 - b) ulkoisen luottoluokituslaitoksen asianomaiselle vastapuolelle antama luokitus;
 - c) jos a alakohdan tai b alakohdan mukaista luottoluokitusta tai kumpaakaan ei ole käytettävissä, käytetään tässä liitteessä olevan 43 kohdan mukaista oletusluottoluokitusta.

Luottoluokkien osoittaminen luottoluokituksille

39. Ulkoisten luottoluokituslaitosten antamien luottoluokitusten sijoittamisen objektiiviseen luottoluokka-asteikkoon on perustuttava komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2016/1800 ⁽³⁾.
40. Jos luottoriskejä on arvioitu läpäisyperiaatetta noudattaen, osoitetun luottoluokan on vastattava kunkin asianomaisen vastapuolen, jonka osalta luottoluokitus on tehtävä, painotettua keskimääräistä luottoluokkaa, kun otetaan huomioon kunkin vastapuolen edustamien omaisuuserien suhteellinen osuus.
41. Jos luottoriskejä on arvioitu kerroksittain, kaikki altistumat luottoriskeille arvioidaan erikseen kerroskohtaisesti ja osoitettavaksi luottoluokaksi on valittava korkein luottoluokka, missä yhteydessä luottoluokka 3 on luottoluokkaa 1 korkeampi.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1060/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, luottoluokituslaitoksista (EUVL L 302, 17.11.2009, s. 1).

⁽³⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/1800, annettu 11 päivänä lokakuuta 2016, ulkoisten luottoluokituslaitosten antamien luottoluokitusten sijoittamista objektiiviseen luottoluokka-asteikkoon koskevista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY mukaisista teknisistä täytäntöönpanostandardeista (EUVL L 275, 12.10.2016, s. 19).

42. Tässä liitteessä olevan 38 kohdan mukainen luottoluokka on mukautettava PRIIP-tuotteen erääntymisaikaan tai suositeltuun sijoitusaikaan seuraavan taulukon mukaisesti, lukuun ottamatta niitä tilanteita, joissa annetussa luottoluokituksessa otetaan huomioon kyseinen erääntymisaika tai suositeltu sijoitusaika:

Tässä liitteessä olevan 38 kohdan mukainen luottoluokka	Mukautettu luottoluokka, jos PRIIP-tuotteen erääntymisaika tai tuotteen suositeltu sijoitusaika, jos sillä ei ole erääntymisaikaa, on enintään vuosi	Mukautettu luottoluokka, jos PRIIP-tuotteen erääntymisaika tai tuotteen suositeltu sijoitusaika, jos sillä ei ole erääntymisaikaa, on yhdestä kahteentoista vuotta	Mukautettu luottoluokka, jos PRIIP-tuotteen erääntymisaika tai tuotteen suositeltu sijoitusaika, jos sillä ei ole erääntymisaikaa, on yli kaksitoista vuotta
0	0	0	0
1	1	1	1
2	1	2	2
3	2	3	3
4	3	4	5
5	4	5	6
6	6	6	6

43. Jos vastapuolella ei ole ulkoisia luottoluokituksia, tässä liitteessä olevassa 38 kohdassa tarkoitettu oletusluottoluokitus on:
- a) luottoluokka 3, jos vastapuolta säännellään sovellettavan unionin lainsäädännön tai unionin lainsäädäntöä vastaavaksi katsotun oikeudellisen kehyksen mukaan luottolaitoksena tai vakuutusyhtiönä ja jos vastapuolen kotijäsenvaltion luokitus olisi luottoluokka 3;
 - b) luottoluokka 5 muiden vastapuolten osalta.

III. LUOTTORISKIMITTA

44. PRIIP-tuotteelle osoitetaan luottoriskimitta (CRM) asteikolla 1–6 tässä liitteessä olevassa 45 kohdassa esitetyn vastaavuustaulukon perusteella ja soveltamalla soveltuvisissa tapauksissa tässä liitteessä olevan 46, 47, 48 ja 49 kohdan mukaisia luottoriskiä lieventäviä tekijöitä tai tässä liitteessä olevan 50 ja 51 kohdan mukaisia luottoriskiä lisääviä tekijöitä.
45. Luottoluokkien ja luottoriskimittojen vastaavuustaulukko:

Mukautettu luottoluokka	Luottoriskimitta
0	1
1	1

Mukautettu luottoluokka	Luottoriskimitta
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6

46. Osoitettu luottoriskimitta voi olla 1, jos PRIIP-tuotteen omaisuuserät, asianmukaiset vakuudet tai PRIIP-tuotteeseen liittyvän maksuvelvoitteen takaavat omaisuuserät
- vastaavat kaikkina aikoina erääntymisaikaan saakka PRIIP-tuotteeseen liittyviä maksuvelvoitteita sijoittajia kohtaan;
 - ovat kolmannen osapuolen hallussa erillisellä tilillä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/61/EU ⁽⁴⁾ tai direktiivissä 2014/91/EU ⁽⁵⁾ vahvistettuja ehtoja vastaavin ehdoin; ja
 - eivät sovellettavan lainsäädännön mukaan ole missään olosuhteissa muiden kehittäjän vastapuolten saatavilla.
47. Osoitettu luottoriskimitta voi olla 2, jos PRIIP-tuotteen omaisuuserät, asianmukaiset vakuudet tai PRIIP-tuotteeseen liittyvän maksuvelvoitteen takaavat omaisuuserät
- vastaavat kaikkina aikoina erääntymisaikaan saakka PRIIP-tuotteeseen liittyviä maksuvelvoitteita sijoittajia kohtaan;
 - on yksilöity ja niitä pidetään tileillä tai rekistereissä sovellettavan lainsäädännön perusteella, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY ⁽⁶⁾ 275 ja 276 artikla mukaan luettuna; ja
 - ovat sellaisia, että yksityissijoittajien saamiset ovat ensisijaisia PRIIP-tuotteen kehittäjän tai sellaisen osapuolen, joka on sitoutunut suorittamaan sijoittajalle asiaankuuluvia maksuja suoraan tai välillisesti, muiden velkojen saamiin nähden.
48. Jos luottoriski arvioidaan läpäisyperiaatetta noudattaen tai kerroksittaista arviointia käyttäen, tässä liitteessä olevan 46 ja 47 kohdan lieventäviä tekijöitä voidaan soveltaa myös kuhunkin vastapuoleen liittyvää luottoriskiä arvioitaessa.
49. Jos PRIIP-tuote ei täytä tässä liitteessä olevan 47 kohdan mukaisia perusteita, tässä liitteessä olevassa 45 kohdassa tarkoitettua luottoriskimittaa voidaan pienentää yhdellä luokalla, jos yksityissijoittajien saamiset ovat direktiivin 2014/59/EY 108 artiklan mukaisesti ensisijaisia PRIIP-tuotteen kehittäjän tai sellaisen osapuolen, joka on sitoutunut suorittamaan sijoittajalle asiaankuuluvia maksuja suoraan tai välillisesti, muiden velkojen saamiin nähden siltä osin kuin vastapuoleen sovelletaan asianmukaisia vakavaraisuusvaatimuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa varojen ja velkojen asianmukainen yhteensovittaminen.
50. Tässä liitteessä olevan 45 kohdan mukaista luottoriskimittaa on korotettava kahdella luokalla, jos yksityissijoittajien saamiset ovat toissijaisia etuoikeutettujen velkojen saamiin nähden.
51. Tässä liitteessä olevan 45 kohdan mukaista luottoriskimittaa on korotettava kolmella luokalla, jos PRIIP-tuote kuuluu PRIIP-tuotteen vastapuolen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 ⁽⁷⁾ 4 artiklan 1 kohdan 118 alakohdassa tai direktiivin 2009/138/EU 93 artiklassa tarkoitettuihin omiin varoihin.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta (EUVL L 174, 1.7.2011, s. 1).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/91/EY, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 2009/65/EY muuttamisesta säilytystoimintojen, palkka- ja palkkiopolitiikan sekä seuraamusten osalta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 186).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, vakuutus- ja jälleenvakuutus-toiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) (EUVL L 335, 17.12.2009, s. 1).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalvelu-yritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1),

OSA 3

Markkina- ja luottoriskien yhdistäminen yleiseksi riski-indikaattoriksi

52. Yleinen riski-indikaattori perustuu CRM- ja MRM-luokkien yhdistelmään seuraavan taulukon mukaisesti:

CRM-luokka \ MRM-luokka	MR1	MR2	MR3	MR4	MR5	MR6	MR7
CR1	1	2	3	4	5	6	7
CR2	1	2	3	4	5	6	7
CR3	3	3	3	4	5	6	7
CR4	5	5	5	5	5	6	7
CR5	5	5	5	5	5	6	7
CR6	6	6	6	6	6	6	7

Yleisen riski-indikaattorin kannalta merkityksellisten tietojen seuraaminen

53. PRIIP-tuotteen kehittäjän on seurattava MRM-luokan laskennan kannalta merkityksellisiä markkinatietoja ja, jos MRM-luokka muuttuu, osoitettava PRIIP-tuotteelle se MRM-luokka, jota PRIIP-tuote on vastannut suurimmassa osassa neljän edellisen kuukauden viitepisteitä.
54. PRIIP-tuotteen kehittäjän on seurattava myös CRM:n laskennan kannalta merkityksellisen luottoriskin arviointiperusteita ja, jos CRM-luokka muuttuisi näiden arviointiperusteiden perusteella, PRIIP-tuotteen CRM-luokka on muutettava vastaavasti.
55. MRM-luokka tarkistetaan aina, kun PRIIP-tuotteen kehittäjä on tehnyt päätöksen PRIIP-tuotteen sijoituspolitiikasta ja/tai -strategiasta. Tällöin MRM:n muutokset on katsottava PRIIP-tuotteen MRM-luokan uudelleenmäärittämiseksi, ja ne on näin ollen toteutettava PRIIP-ryhmän MRM-luokan määrittämistä koskevien yleisten sääntöjen mukaisesti.

OSA 4

Likviditeettiriski

56. PRIIP-tuotteeseen katsotaan liittyvän merkittävä likviditeettiriski, jos jompikumpi seuraavista perusteista täyttyy:

- PRIIP-tuote on kaupankäynnin kohteena jälkimarkkinoilla tai vaihtoehtoisen likviditeettisopimuksen kautta, eivätkä markkinatakaajat tai PRIIP-tuotteen kehittäjä tarjoa likviditeettiä sitovasti, jolloin likviditeetti määräytyy ainoastaan sen mukaan, onko jälkimarkkinoilla tai vaihtoehtoisen likviditeettisopimuksen kautta myyjiä ja ostajia, kun otetaan huomioon, että tavanomainen kaupankäynti yhtenä hetkenä ei takaa tavanomaista kaupankäyntiä tuotteella muuna hetkenä;
- kohteena olevien sijoitusten keskimääräinen likviditeetti-profiili on merkittävästi alhaisempi kuin PRIIP-tuotteesta maksettavien korvausten säännöllinen maksuväli, kun ja siinä määrin kuin PRIIP-tuotteesta saatavan likviditeetin ehtona on sen kohde-etuuksien likvidaatio;
- PRIIP-tuotteen kehittäjä arvioi, että yksityissijoittajalle voi aiheutua merkittäviä irtautumiseen liittyvien määräaikaisten tai kulujen aiheuttamia vaikeuksia tuotteen elinkaaren aikana tietyissä markkinaolosuhteissa.

57. PRIIP-tuote katsotaan epälikvidiksi joko sopimuksenmukaisesti tai muuten, jos seuraavat perusteet täyttyvät:

- a) PRIIP-tuote ei ole kaupankäynnin kohteena jälkimarkkinoilla, eikä PRIIP-tuotteen kehittäjä tai kolmas osapuoli markkinoi vaihtoehtoista likviditeettisopimusta, tai vaihtoehtoiseen likviditeettisopimukseen liittyy merkittäviä rajoituksia, kuten merkittäviä varhaiseen irtautumiseen liittyviä sakkoja tai harkinnanvaraisia lunastushintoja, tai likviditeettijärjestelyjä ei ole;
- b) PRIIP-tuotteeseen liittyy mahdollisia sovellettavaa erääntymisaikaa edeltäviä varhaisen irtautumisen tai lunastuksen mahdollisuuksia, mutta niihin sovelletaan merkittäviä rajoituksia, kuten merkittäviä irtautumissakkoja tai harkinnanvaraisia lunastushintoja, tai vaaditaan PRIIP-tuotteen kehittäjän ennakkosuostumusta ja -harkintaa;
- c) PRIIP-tuotteessa ei ole sovellettavia erääntymisaikaa edeltäviä varhaisen irtautumisen tai lunastuksen mahdollisuuksia.

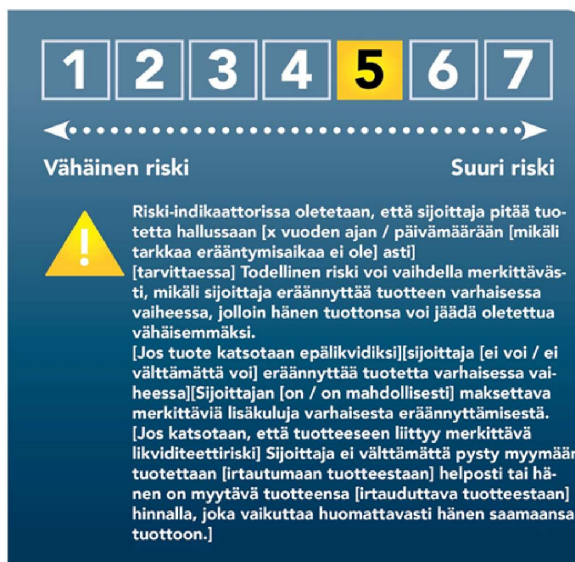
58. Muissa tapauksissa PRIIP-tuote katsotaan likvidiksi.

LIITE III

YLEISEN RISKI-INDIKAATTORIN ESITTÄMINEN

Esitystapa

1. PRIIP-tuotteiden kehittäjien on käytettävä jäljempänä esitettyä muotoa esittäessään yleisen riski-indikaattorin avaintietoasiakirjassa. Asianomainen luku on korostettava alla esitetyllä tavalla PRIIP-tuotteen yleisen riski-indikaattorin mukaan.

Yleistä riski-indikaattoria koskevat täyttöohjeet

2. Yleisen riski-indikaattorin jälkeen esitettävässä sanallisessa selityksessä on lyhyesti selitettävä yleisen riski-indikaattorin tarkoitus ja perustana olevat riskit.
3. Suositeltu sijoitus aika on ilmoitettava välittömästi yleisen riski-indikaattorin alapuolella. Lisäksi yleisen riski-indikaattorin alle on lisättävä varoitus seuraavissa tapauksissa:
 - a) jos PRIIP-tuotteeseen liittyvän riskin katsotaan olevan huomattavasti suurempi silloin, kun sijoitus aika poikkeaa suositellusta;
 - b) jos PRIIP-tuotteeseen katsotaan liittyvän merkittävä likviditeettiriski tai sen katsotaan olevan epälikvidi riippumatta siitä, onko tämä luonteeltaan sopimuksen mukaista vai ei.
4. Kaikkien PRIIP-tuotteiden sanallisen selityksen on sisällettävä
 - a) varoitus lihavoidulla kirjasintyypillä, jos
 - i) PRIIP-tuotteeseen katsotaan liittyvän tämän asetuksen 3 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukainen valuuttariski (elementti C);
 - ii) PRIIP-tuotteeseen liittyvä mahdollinen lisäsijoituksia koskeva velvoite (elementti D);
 - b) tarvittaessa selitys merkittävistä PRIIP-tuotteeseen liittyvistä riskeistä, joita ei ole voitu asianmukaisesti sisällyttää yleiseen riski-indikaattoriin (elementti E);
 - c) selvennys
 - i) tarvittaessa siitä, että PRIIP-tuote sisältää (osittaisen) pääomaturvan markkinariskiä vastaan, mukaan luettuna turvatus sijoitetun pääoman prosenttiosuuden erittely (elementti F);
 - ii) pääomaturvan rajoitusten erityisohjeista, jos (osittainen) pääomaturva markkinariskiä vastaan on rajoitettu (elementti G);
 - iii) tarvittaessa siitä, että PRIIP-tuote ei sisällä pääomaturvaa markkinariskiä vastaan (elementti H);
 - iv) tarvittaessa siitä, että PRIIP-tuote ei sisällä pääomatakuuta luottoriskiä vastaan (elementti I);
 - v) luottoriskin vastaisen turvan rajoitusten erityisohjeista, jos turva luottoriskiä vastaan on rajoitettu (elementti J).

5. Jos PRIIP-tuote sisältää useita sijoitusvaihtoehtoja, tuotteen kehittäjän on käytettävä tässä liitteessä olevassa 1 kohdassa esitettyä yleisen riski-indikaattorin esitystapaa ja ilmoitettava siinä yhteydessä tarjotut riskiluokat alhaisimmasta riskiluokasta korkeimpaan riskiluokkaan.
6. Sellaisten johdannaisten kohdalla, jotka ovat futuureja, osto-optioita tai myyntioptioita ja joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla tai sellaisilla kolmannen maan markkinoilla, joita pidetään säänneltyjä markkinoita vastaavina asetuksen (EU) N:o 600/2014 28 artiklan mukaisesti, ilmoitetaan elementit A ja B ja tarvittaessa elementti H.

Sanalliset selitykset

7. Yleisen riski-indikaattorin esittämisessä, myös tässä liitteessä olevassa 4 kohdassa, on käytettävä sovellettavin osin seuraavia sanallisia selityksiä:

[Elementti A] Yleinen riski-indikaattori ilmaisee tämän tuotteen riskitason verrattuna muihin tuotteisiin. Sen avulla kerrotaan, kuinka todennäköisesti tuotteella menetetään rahaa markkinatapahtumien takia tai sen vuoksi, ettei tuotteen kehittäjä pysty maksamaan sijoittajalle.

[Elementti B] Tuotteen riskiluokaksi on asteikolla 1–7 määritetty [1/2/3/4/5/6/7], joka on [1="matalin" / 2="matala" / 3="keskimatala" / 4="keskiverto" / 5="keskikorkea" / 6="toiseksi korkein" / 7="korkein"] riskiluokka.

[Lisäksi annetaan lyhyt selitys tuotteen luokituksesta korkeintaan 300 merkillä ja selkeällä kielellä]

[Esimerkkiselitys: Mahdolliset tulevat tappiot arvioidaan [1="erittäin matalalle"/2="matalalle"/3="keskimatalalle"/4="keskivertolle"/5="keskikorkealle"/6="korkealle"/7="erittäin korkealle"] tasolle, ja heikot markkinaolosuhteet [1, 2="vaikuttavat erittäin epätodennäköisesti"/3="vaikuttavat epätodennäköisesti"/4="saattavat vaikuttaa"/5="vaikuttavat todennäköisesti"/6="vaikuttavat erittäin todennäköisesti"] [kehittäjän] [X:n] kykyyn maksaa sijoittajalle].

[Soveltuvissa tapauksissa:] Elementti C, lihavoituna] Ota valuuttariski huomioon. Sijoittaja saa maksuja toisessa valuutassa, mikä tarkoittaa, että valuuttakurssi vaikuttaa hänen lopulliseen tuottoonsa. Tätä riskiä ei oteta huomioon edellä esitettyssä indikaattorissa.

[Soveltuvissa tapauksissa:] Elementti D] Joissakin olosuhteissa sijoittajalta saatetaan vaatia lisämaksuja tappioiden maksamiseksi. (lihavoituna) Sijoittajalle aiheutuvat kokonaistappiot voivat olla merkittävästi sijoitettua summaa suuremmat.

[Soveltuvissa tapauksissa:] [Elementti E] [Muut PRIIP-tuotteen kannalta merkittävät riskit, jotka eivät sisälly yleiseen riski-indikaattoriin, on selitettävä enintään 200 merkillä]

[Soveltuvissa tapauksissa:] [Elementti F] [Sijoittaja on oikeutettu saamaan takaisin vähintään [lisättävä prosenttiosuus] pääomastaan. Tämän summan ylittävät summat ja mahdolliset lisätuotot määräytyvät markkinoiden kehityksen mukaan ja ovat epävarmoja.]

[Soveltuvissa tapauksissa:] [Elementti G] [Tämä turva tulevia markkinoiden kehityksiä vastaan ei ole voimassa, jos sijoittaja [...]

— [Jos tuotteeseen liittyy varhaisen irtautumisen ehtoja] eräännyttää tuotteen aikaisemmin kuin [... vuoden/kuukauden/päivän] kuluttua]

— [Jos tuotteeseen liittyy jatkuvaluonteisia maksuja] ei suorita maksuja ajoissa.

— [Jos tuotteeseen liittyy muita rajoituksia: rajoitukset on selitettävä enintään [...] merkillä ja selkeällä kielellä.]

[Soveltuvissa tapauksissa:] [Elementti H] [Tähän tuotteeseen ei liity turvaa tulevaa markkinoiden kehitystä vastaan, mikä tarkoittaa, että sijoittaja voi menettää osan sijoituksestaan tai koko sijoituksensa.]

[Soveltuvissa tapauksissa:] [Elementti I] [Jos sijoittajalle ei voida maksaa hänen saamisiaan, sijoittaja saattaa menettää koko sijoituksensa.]

[Soveltuvissa tapauksissa:] [Elementti J] [Sijoittaja saattaa kuitenkin saada hyötyä kuluttajansuojajärjestelmästä (ks. osio "Mitä tapahtuu, jos [tuotteen kehittäjän nimi] on maksukyvytön?"). Edellä esitettyssä indikaattorissa ei oteta huomioon tätä suojaa.]

LIITE IV

TUOTTONÄKYMÄT

Näkymien lukumäärä

- Tämän asetuksen mukaiset neljä tuottonäkymää, joilla esitetään useita mahdollisia tuottoja, ovat seuraavat:
 - suotuisa näkymä;
 - kohtuullinen näkymä;
 - epäsuotuisa näkymä;
 - stressinäkymä.
- Stressinäkymässä on esitettävä tuotteen merkittävät epäsuotuisat vaikutukset, joita tässä liitteessä olevan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu epäsuotuisa näkymä ei kata. Stressinäkymässä on esitettävä väliajanjaksoja tässä liitteessä olevan 1 kohdan a–c alakohdan mukaisten tuottonäkymien ajanjaksoille.
- Ylimääräinen näkymä, joka koskee vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita ja perustuu tässä liitteessä olevan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun kohtuulliseen näkymään, on esitettävä, jos kyseisten tuotteiden tuotto on merkityksellinen sijoituksen tuoton kannalta.

Näkymien arvojen laskenta suositellulle sijoitusajalle

- Näkymien arvot eri tuottonäkymissä lasketaan samalla tavalla kuin markkinariskimitta. Näkymien arvot lasketaan suositellulle sijoitusajalle.
- Epäsuotuisana näkymänä käytetään PRIIP-tuotteen arvoa 10. prosenttipisteen kohdalla.
- Kohtuullisena näkymänä käytetään PRIIP-tuotteen arvoa 50. prosenttipisteen kohdalla.
- Suotuisana näkymänä käytetään PRIIP-tuotteen arvoa 90. prosenttipisteen kohdalla.
- Stressinäkymä on se PRIIP-tuotteen arvo, joka saadaan ryhmän 2 PRIIP-tuotteiden osalta tässä liitteessä olevassa 10 ja 11 kohdassa esitettyjen menetelmien avulla ja ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta tässä liitteessä olevassa 12 ja 13 kohdassa esitettyjen menetelmien avulla.
- Ryhmään 2 kuuluvien PRIIP-tuotteiden osalta odotusarvot suositellun sijoitusajan lopussa ovat seuraavat:
 - Epäsuotuisa näkymä:

$$\text{Exp} [M1 \cdot N + \sigma \sqrt{N} \cdot (-1,28 + 0,107 \cdot \mu_1 / \sqrt{N} + 0,0724 \cdot \mu_2 / N - 0,0611 \cdot \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N]$$

- Kohtuullinen näkymä:

$$\text{Exp} [M1 \cdot N - \sigma \mu_1 / 6 - 0,5 \sigma^2 N]$$

- Suotuisa näkymä:

$$\text{Exp} [M1 \cdot N + \sigma \sqrt{N} \cdot (1,28 + 0,107 \cdot \mu_1 / \sqrt{N} - 0,0724 \cdot \mu_2 / N + 0,0611 \cdot \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N]$$

missä N on suositellun sijoitusajan sisältämien kaupankäyntijaksojen lukumäärä ja muut lausekkeen jäsenet on määriteltä liitteessä II olevassa 12 kohdassa.

- Ryhmän 2 PRIIP-tuotteiden osalta stressinäkymän laskennassa on seuraavat vaiheet:

- Yksilöidään osakausi, jonka pituus on w ja joka vastaa seuraavia kausia:

	1 vuosi	> 1 vuosi
Päivähinnat	21	63
Viikkohinnat	8	16
Kuukausihinnat	6	12

- b) Yksilöidään kunkin osakauden, jonka pituus on w , osalta historialliset lognormaaliset tuotot r_t , missä $t=t_0, t_1, t_2, \dots, t_N$.
- c) Mitataan volatilitteetti alla olevalla kaavalla alkaen $t_i = t_0$ ja päättyen $t_i = t_N - w$

$${}^w\sigma_s = \sqrt{\frac{\sum_{t_i}^{t_i+w} (r_{t_i} - {}^{t_i+w}M_1)^2}{M_w}}$$

Missä M_w on osakaudella tehtyjen havaintojen määrä ja ${}^{t_i+w}M_1$ on kaikkien historiallisten lognormaalisten tuottojen keskiarvo vastaavalla osakaudella.

- d) Johdetaan arvo, joka vastaa 99. prosenttipistettä yhden vuoden sijoitusajan osalta ja 90. prosenttipistettä muiden sijoitusajkojen osalta. Tämä arvo on stressattu volatilitteetti ${}^w\sigma_s$.

11. Ryhmään 2 kuuluvien PRIIP-tuotteiden osalta odotusarvot suositellun sijoitusajan lopussa stressinäköymässä ovat seuraavat:

$$\text{Näkymä}_{\text{Stressi}} = e \left[{}^w\sigma_s * \sqrt{N} * \left(z_a + \left[\frac{(Z_a^2 - 1)}{6} \right] * \frac{\mu_1}{\sqrt{N}} + \left[\frac{(z_a^3 - 3z_a)}{24} \right] * \frac{\mu_2}{N} - \left[\frac{(2z_a^3 - 5z_a)}{36} \right] * \frac{\mu_1^2}{N} \right) - 0,5 {}^w\sigma_s^2 N \right]$$

missä z_a on PRIIP-tuotteen valittu asianmukainen arvo äärimmäisen prosenttipisteen, joka vastaa yhtä prosenttia yhden vuoden sijoitusajan osalta ja viittä prosenttia muiden sijoitusajkojen osalta, kohdalla.

12. Ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta suotuisan, kohtuullisen ja epäsuotuisan tuottonäköymän laskennassa on suoritettava seuraavat mukautukset:

- a) kunkin omaisuuserän tai omaisuuserien odotettuna tuottona käytetään ajanjaksona havaittua tuottoa liitteessä II olevan 6 kohdan mukaisesti;
- b) odotettu tuotto lasketaan suositellun sijoitusajan lopun osalta ja alentamatta odotettua tuottoa käyttämällä odotettua riskitöntä diskonttaustekijää.

13. Ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta stressinäköymän laskennassa on suoritettava seuraavat mukautukset:

- a) Johdetaan stressivolatilitteetti ${}^w\sigma_s$ perustuen tässä liitteessä olevassa 10 kohdassa määriteltyihin menetelmiin.
- b) Skaalataan historialliset tuotot r_t uudelleen seuraavan kaavan perusteella:

$$r_t^{adj} = r_t * \frac{{}^w\sigma_s}{\sigma_s}$$

- c) Sovelletaan bootstrap-menetelmää suureeseen r_t^{adj} liitteessä olevassa 22 kohdassa kuvatulla tavalla.
- d) Määritetään kunkin sopimuksen tuotto laskemalla yhteen valittujen ajanjaksojen tuotto ja korjaamalla kyseinen tuotto, jotta varmistetaan, että simuloidusta tuottojakaumasta mitattu odotettavissa oleva tuotto on seuraavanlainen:

$$E^*[r_{\text{bootstrapped}}] = -0,5 {}^w\sigma_s^2 N$$

missä $E^*[r_{\text{bootstrapped}}]$ on uusi simuloitu keskiarvo.

14. Ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta stressinäköymä on PRIIP-tuotteen arvo äärimmäisen z_a prosenttipisteen kohdalla, siten kuin se määritellään tässä liitteessä olevassa 11 kohdassa, simuloidussa tuottojakaumassa, siten kuin se määritellään tässä liitteessä olevassa 13 kohdassa.

15. Ryhmän 4 PRIIP-tuotteiden osalta liitteessä II olevan 27 kohdan mukaista menetelmää sovelletaankin markkinoilla havaitsemattomiin tekijöihin, tarvittaessa yhdessä ryhmän 3 PRIIP-tuotteisiin sovellettavan menetelmän kanssa. Tässä liitteessä olevassa 9–11 kohdassa ryhmän 2 PRIIP-tuotteiden osalta esitettyjä asianmukaisia menetelmiä sekä tässä liitteessä olevassa 12–14 kohdassa ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta esitettyjä asianmukaisia menetelmiä sovelletaankin PRIIP-tuotteen merkityksellisiin komponentteihin, jos PRIIP-tuote koostuu eri komponenteista. Tuottonäköymänä käytetään merkityksellisten komponenttien painotettua keskiarvoa. Tuotteen ominaisuudet ja pääomatakuut otetaan huomioon tuottojen laskennassa.

16. Sellaisten liitteessä II olevan 4 kohdan a alakohdassa tai liitteessä II olevan 4 kohdan b alakohdassa määriteltyjen ryhmän 1 PRIIP-tuotteiden osalta, jotka eivät ole futuureja, osto-optioita tai myyntioptioita ja joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla tai sellaisilla kolmannen maan markkinoilla, joita pidetään säänneltyinä markkinoita vastaavina asetuksen (EU) N:o 600/2014 28 artiklan mukaisesti, tuottonäköymät lasketaan tässä liitteessä olevan 12–14 kohdan mukaisesti.

17. Sellaisten ryhmän 1 PRIIP-tuotteiden osalta, jotka ovat futuureja, osto-optioita tai myyntioptioita ja joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla tai sellaisilla kolmannen maan markkinoilla, joita pidetään säänneltyjä markkinoita vastaavina asetuksen (EU) N:o 600/2014 28 artiklan mukaisesti, tuottonäkymät on esitettävä tuottorakennekaavioiden muodossa. Tältä osin on esitettävä kaavio, jossa esitetään kaikkien näkymien tuotot perustana olevan arvon eri tasoilla. Kaavion vaaka-akselilla esitetään perustana olevan arvon erilaiset mahdolliset hinnat ja pystyakselilla tuotto tai tappio perustana olevan arvon eri hintojen osalta. Kaaviossa esitetään perustana olevan arvon kunkin hinnan osalta tuloksena oleva tuotto ja tappio ja se, minkä perustana olevan arvon hinnan kohdalla tuotto tai tappio on nolla.
18. Liitteessä II olevan 4 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen ryhmän 1 PRIIP-tuotteiden osalta on esitettävä järkevä ja varovainen paras estimaatti tässä liitteessä olevan 1 kohdan a–c alakohdassa esitettyjen tuottonäkymien odotetuille arvoille suositellun sijoitusajan lopussa.

Valittujen ja esitettyjen näkymien on oltava johdonmukaiset muiden avaintietoasiakirjassa olevien tietojen, kuten PRIIP-tuotteen koko riskiprofiilin, kanssa sekä täydennettävä niitä. PRIIP-tuotteen kehittäjän on varmistettava näkymien yhdenmukaisuus sisäisten tuotevalvonnan päätelmien kanssa. Näitä päätelmiä ovat esimerkiksi PRIIP-tuotteen kehittäjän PRIIP-tuotteelle suorittama strassitestaus ja muiden avaintietoasiakirjassa olevien tietojen tuottamiseen käytetyt tiedot ja analyysit.

Näkymät on valittava siten, että annetaan tasapainoinen kuva tuotteen mahdollisista tuotoista sekä suotuisissa että epäsuotuisissa olosuhteissa, mutta esitettävä on vain näkymät, joiden voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan. Näkymiä ei saa valita siten, että suotuisille tuotoille annetaan perusteettomasti enemmän näkyvyyttä kuin epäsuotuisille tuotoille.

Sijoitusajan väliajanjaksojen odotettujen arvojen laskenta

19. PRIIP-tuotteiden, joiden suositeltu sijoitusaika on 1–3 vuotta, tuotto on esitettävä kahden eri ajankohdan osalta: ensimmäisen vuoden lopussa ja suositellun sijoitusajan lopussa.
20. Jos PRIIP-tuotteen suositeltu sijoitusaika on vähintään kolme vuotta, tuotto on esitettävä kolmena eri ajankohtana: ensimmäisen vuoden lopussa, sijoitusajan puolivälin kohdalla pyöristettynä ylöspäin lähimmän vuoden loppuun ja suositellun sijoitusajan lopussa.
21. Jos PRIIP-tuotteen suositeltu sijoitusaika on enintään yksi vuosi, sijoitusajan väliajanjaksojen tuottonäkymiä ei esitetä.
22. Ryhmän 2 PRIIP-tuotteiden osalta väliajankohdille esitettävät arvot lasketaan tässä liitteessä olevan 9–11 kohdan mukaisilla kaavoilla, missä N on väliajanjakson alun ja lopun välille osuvien kaupankäyntijaksojen lukumäärä.
23. Ryhmän 1 PRIIP-tuotteiden ja ryhmän 4 PRIIP-tuotteiden osalta PRIIP-tuotteen kehittäjän on arvioitava väliajankohdille esitettävät arvot johdonmukaisesti suositellun sijoittamisajan lopulle esitettävän arvion kanssa. Tätä varten menetelmän, jota käytetään PRIIP-tuotteen arvon arvioimiseen kunkin väliajanjakson alussa, on tuotettava sama arvo koko suositellulle sijoitusajalle kuin tässä liitteessä olevassa 16 ja 15 kohdassa esitetyn menetelmän.
24. Ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta suotuisan, kohtuullisen ja epäsuotuisan näkymän ja stressinäkymän tuottamiseksi suositellun sijoitusajan loppua edeltävälle väliajanjaksolle kehittäjän on valittava kolme liitteessä II olevassa 16–24 kohdassa tarkoitetuista sijoituskohteen simulaatioista, joita käytetään markkinariskimitan laskentaan, ja yksi tässä liitteessä olevassa 13 kohdassa tarkoitetuista sijoituskohteen simulaatioista, ainoastaan perustana olevien tasojen perusteella ja siten, että PRIIP-tuotteiden simuloitu arvo kyseisenä väliajanjaksolla on todennäköisesti johdonmukainen valitun näkymän kanssa.
- a) Suotuisan, kohtuullisen ja epäsuotuisan näkymän sekä stressinäkymän tuottamiseksi väliajanjaksolle sellaisten ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta, joilla on vain yksi kohde-etuus ja joiden arvon tiedetään olevan kasvava perustana olevan tason funktio, kehittäjän on valittava kolme liitteessä II olevassa 16–24 kohdassa esitetyistä sijoituskohteen simulaatioista, joita käytetään markkinariskimitan laskentaan, ja yksi tässä liitteessä olevassa 13 kohdassa tarkoitetuista sijoituskohteen simulaatioista, ja siten, että tuloksena on 90. prosenttipisteen taso suotuisan näkymän, 50. prosenttipisteen taso kohtuullisen näkymän ja 10. prosenttipisteen taso epäsuotuisan näkymän kohdalla sekä stressinäkymän kohdalla se prosenttipisteen taso, joka vastaa yhtä prosenttia yhden vuoden sijoitusajan osalta ja viittä prosenttia muiden sijoitusajojen osalta.

- b) Suotuisan, kohtuullisen ja epäsuotuisan näkymän sekä stressinäkymän tuottamiseksi väliajanjaksolle sellaisten ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta, joilla on vain yksi kohde-etuus ja joiden arvon tiedetään olevan vähenevä perustana olevan tason funktio, kehittäjän on valittava kolme liitteessä II olevassa 16–24 kohdassa esitetyistä sijoituskohteen simulaatioista, joita käytetään markkinariskimitan laskentaan, ja yksi tässä liitteessä olevassa 13 kohdassa tarkoitetuista sijoituskohteen simulaatioista, ja siten, että tuloksena on 90. prosenttipisteen taso epäsuotuisan näkymän, 50. prosenttipisteen taso kohtuullisen näkymän ja 10. prosenttipisteen taso suotuisan näkymän kohdalla sekä stressinäkymän kohdalla se prosenttipisteen taso, joka vastaa yhtä prosenttia yhden vuoden sijoitusajan osalta ja viittä prosenttia muiden sijoitusaikojen osalta.
- c) Suotuisan, kohtuullisen ja epäsuotuisan näkymän sekä stressinäkymän tuottamiseksi väliajanjaksolle sellaisten ryhmän 3 PRIIP-tuotteiden osalta, joita ei ole mainittu a tai b alakohdassa, kehittäjän on valittava PRIIP-tuotteen 90., 50. ja 10. prosenttipisteen tasoa sekä sitä prosenttipisteen tasoa, joka vastaa yhtä prosenttia yhden vuoden sijoitusajan osalta ja viittä prosenttia muiden sijoitusaikojen osalta, vastaavat perustana olevat arvot ja käytettävä näitä arvoja siemenarvoina simulaatiossa, jolla määritetään PRIIP-tuotteen arvo.
25. Sellaisten ryhmän 1 PRIIP-tuotteiden osalta, jotka ovat futuureja, osto-optioita tai myyntioptioita ja joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla tai sellaisilla kolmannen maan markkinoilla, joita pidetään säänneltyjä markkinoita vastaavina asetuksen (EU) N:o 600/2014 28 artiklan mukaisesti, tuottonäkymiä väliajankohdille ei esitetä.
26. Väliajankohtien suotuisten, kohtuullisten ja epäsuotuisten näkymien osalta PRIIP-tuotteen arvon lukemiseen eri prosenttipisteiden kohdalla käytetyn arvioidun jakauman on oltava johdonmukainen kaikkien PRIIP-tuotteen arvon perustana olevien markkinavälineiden viiden viime vuoden aikana havaittujen tuottojen ja volatiliiteettien kanssa. Väliajankohtien stressinäkymien osalta PRIIP-tuotteen arvon lukemiseen eri prosenttipisteiden kohdalla käytetyn arvioidun jakauman on oltava johdonmukainen kaikkien PRIIP-tuotteen arvon perustana olevien markkinavälineiden simuloidun tuottojakauman kanssa, kuten 11 ja 13 kohdassa esitetään.
27. Epäsuotuisana näkymänä käytetään PRIIP-tuotteen arvon 10. prosenttipistettä väliajanjakson alussa vastaavaa estimaattia.
28. Kohtuullisena näkymänä käytetään PRIIP-tuotteen arvon 50. prosenttipistettä väliajanjakson alussa vastaavaa estimaattia.
29. Suotuisana näkymänä käytetään PRIIP-tuotteen arvon 90. prosenttipistettä väliajanjakson alussa vastaavaa estimaattia.
30. Stressinäkymänä käytetään PRIIP-tuotteen arvon väliajanjakson alun estimaattia, joka vastaa sitä prosenttipisteen tasoa, joka vastaa yhtä prosenttia yhden vuoden sijoitusajan osalta ja viittä prosenttia muiden sijoitusaikojen osalta, kuten 13 kohdassa esitetään.

Yleiset vaatimukset

31. PRIIP-tuotteen tuotto lasketaan esitettävää näkymää ja sijoitusaikaa varten ilman mitään liitteen VI mukaisia sovellettavia kuluja.
32. Tuotto esitetään rahayksikköjen muodossa. Käytettyjen määrien on oltava johdonmukaiset liitteessä VI olevassa 90 kohdassa esitettyjen määrien kanssa.
33. Tuotto on esitettävä myös prosenttiosuuksien muodossa sijoituksen keskimääräisenä vuosittaisena tuottona. Kyseinen luku määritetään käyttämällä nettotuottoa osoittajana ja alkuperäistä sijoitussummaa tai alun perin maksettua hintaa nimittäjänä.
- Niiden PRIIP-tuotteiden, joihin ei liity alkusijoitusta tai alun perin maksettua hintaa, kuten futuurisopimusten tai vaihtosopimusten, osalta prosenttiosuus lasketaan sopimuksen nimellisarvon perusteella ja mukaan lisätään alaviite selittämään tämä laskutoimitus.
34. Vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden osalta sijoitukseen liittyvien tuottonäkymien laskennassa sovelletaan edellä muun muassa 15 kohdassa mainittujen menetelmien lisäksi seuraavaa:
- a) tulevat voitto-osuudet otetaan huomioon;
- b) tulevia voitto-osuuksia koskevien olettamusten on oltava johdonmukaiset kohde-etuuksien vuosittaista tuottoa koskevan olettamuksen kanssa;

- c) tulevien voitto-osuuksien jakoa PRIIP-tuotteen kehittäjän ja yksityissijoittajan kesken koskevien olettamusten ja muiden tulevien voitto-osuuksien jakoa koskevien olettamusten on oltava realistisia ja yhteensopivia PRIIP-tuotteen kehittäjän nykyisten liiketoimintakäytäntöjen ja -strategian kanssa. Jos on riittävä näyttö siitä, että yritys aikoo vaihtaa käytäntöjään tai strategiaansa, tulevien voitto-osuuksien jakoa koskevien olettamusten on oltava muuttuneiden käytäntöjen tai muuttuneen strategian mukaisia. Direktiivin 2009/138/EY soveltamisalaan kuuluvien henkivakuutustenantajien osalta näiden olettamusten on oltava yhdenmukaiset sellaisten tulevia hallintatoimia koskevien olettamusten kanssa, joita käytetään vastuuteknisten vastuuvélkojen arvonmääritykseen Solvenssi II -taseessa;
- d) jos tuoton komponentti liittyy harkinnanvaraisesti maksettaviin voitto-osuuksiin, kyseisestä komponentista voidaan tehdä olettamuksia vain suotuisissa tuottonäkymissä;
- e) tuottonäkymät määritetään tässä liitteessä olevassa 32 kohdassa esitettyjen sijoitussummien perusteella.
-

LIITE V

TUOTTONÄKYMIIEN ESITTÄMISMENETELMÄT

OSA 1

Yleiset esittämistä koskevat erittelyt

1. Tuottonäkymät esitetään tavalla, joka on täsmällinen, tasapuolinen ja selkeä eikä johda harhaan ja jonka tavanomainen yksityissijoittaja todennäköisesti ymmärtää.
2. Jos tuottonäkymät voidaan esittää vain erääntymisajan tai suositellun sijoitusajan päättymisen kohdalla, kuten liitteessä IV olevassa 21 kohdassa mainittujen PRIIP-tuotteiden osalta, asia on selitettävä selkeästi tässä liitteessä olevan osan 2 elementin E mukaisessa selityksessä.
3. Tässä liitteessä olevan osan 2 elementeissä A, B, C, D ja F tarkoitetut sanalliset selitykset on esitettävä kaikissa tapauksissa, lukuun ottamatta liitteessä IV olevassa 17 kohdassa mainittuja ryhmän 1 PRIIP-tuotteita, joiden osalta käytetään elementeissä G–K tarkoitettuja sanallisia selityksiä.

OSA 2

Tuottonäkymien esittäminen

PRIIP-tuotteiden kehittäjien on esitettävä tuottonäkymät kaikkien PRIIP-tuotteiden osalta, lukuun ottamatta liitteessä IV olevassa 17 kohdassa mainittuja ryhmän 1 PRIIP-tuotteita, jäljempänä esitetyissä muodoissa sen mukaan, liittyykö PRIIP-tuotteeseen yksittäinen sijoitus tai premio taikka säännöllinen maksu tai premio. Väliajanjaksot voivat vaihdella suositellun sijoitusajan pituuden mukaan. Vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden kohdalla lisätään rivejä sellaista vakuutusetuuksien näkymää varten, joka sisältää säännöllisen premion vakuutusmuotoisen sijoitustuotteen biometriseen riskiin liittyvän kumulatiivisen premion. Tuon näkymän tuotot esitetään ainoastaan absoluuttisina arvoina.

Malli A: Maksettavana on kertaluonteinen sijoitus ja/tai kertaluonteinen premio.

Kertaluonteisen sijoituksen maksaminen

Sijoitus ☐				
Näkymät		1 vuosi	[3] vuotta	[5] vuotta (Suositeltu sijoitusaika)
Stressinäkömä	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Epäsuotuisa näkömä	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Kohtuullinen näkömä	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Suotuisa näkömä	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐

Kertaluonteisen preemion maksaminen

Sijoitus ☐				
Vakuutuspremio ☐				
		1 vuosi	[3] vuotta	[5] vuotta (Suositeltu sijoitusaika)
[Elossaolo] Näkymät				
Stressinäkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Epäsuotuisa näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Kohtuullinen näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Suotuisa näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
[Kuolema] Näkö				
Vakuutustapahtuma	Mahdollinen tuotto edunsaajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐

Malli B: Maksettavana on säännöllisiä sijoituksia ja/tai säännöllisiä preemioita.

Säännöllisten sijoitusten maksaminen

Sijoitus ☐				
Näkymät				
		1 vuosi	[3] vuotta	[5] vuotta (Suositeltu sijoitusaika)
Stressinäkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Epäsuotuisa näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Kohtuullinen näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Suotuisa näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Kertynyt sijoitussumma		☐	☐	☐

Säännöllisten preemioiden maksaminen

Sijoitus ☐				
Vakuutuspremio ☐				
		1 vuosi	[3] vuotta	[5] vuotta (Suositeltu sijoitusaika)
[Elossaolo] Näkymät				
Stressinäkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Epäsuotuisa näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Kohtuullinen näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Suotuisa näkö	Mahdollinen tuotto sijoittajalle kulujen jälkeen	☐	☐	☐
	Keskimääräinen tuotto vuosittain	☐	☐	☐
Kertynyt sijoitussumma		☐	☐	☐
[Kuolema] Näkö				
Vakuutustapahtuma	Mahdollinen tuotto edunsaajille kulujen jälkeen	☐	☐	☐
Kertynyt vakuutuspremio		☐	☐	☐

Tuottonäkymät

[Elementti A] Tässä [taulukossa/kaaviossa] esitetään rahamäärä, jonka sijoittaja voi saada takaisin [suositeltu sijoitusaika] seuraavan vuoden aikana eri tuottonäkymien perusteella, kun oletuksena on [...] euron [vuosittainen] sijoitus.

[Elementti B] Esitetyt näkymät kuvaavat sitä, miten sijoitus voi tuottaa. Niitä voidaan verrata muiden tuotteiden näkymiin.

[Elementti C] Esitetyt näkymät ovat tulevaa tuottoa koskevia arvioita, jotka perustuvat saatuihin näyttöihin tämän sijoituksen arvon vaihtelusta, eivät tarkkoja indikaattoreita. Sijoittajan saama tuotto määräytyy markkinoiden kehityksen ja sijoitusajan mukaan.

[Elementti D] Stressinäkö osoittaa, mikä sijoittajan tuotto voisi olla äärimmäisessä markkinatilanteessa, eikä siinä oteta huomioon tilanteita, joissa kehittäjä ei pysty maksamaan sijoittajalle.

[Soveltuvissa tapauksissa][Elementti E] Tätä tuotetta ei voida eräännyttää [helposti]. Tämä tarkoittaa, että sijoittajan tuottoa on vaikea arvioida, jos tämä eräännyttää sijoituksensa ennen [suositellun sijoitusajan päättymistä/erääntymistä]. Sijoittaja ei joko voi eräännyttää sijoitustaan varhain tai varhaiseen eräännyttämiseen liittyä korkeita maksuja tai suuria tappioita.

[Elementti F] Esitetyt luvut sisältävät kaikki tuotteeseen itseensä liittyvät kulut [tarvittaessa];, mutta niihin eivät välttämättä sisälly kaikki sijoittajan neuvonantajalleen tai jakelijalleen maksamat kulut [ja kaikki sijoittajan neuvonantajaan tai jakelijan liittyvät kulut]. Luvuissa ei oteta huomioon sijoittajan henkilökohtaista verotilannetta, joka saattaa myös vaikuttaa tämän saamiin tuottoihin.

[Elementti G] Kaavio kuvaa sitä, miten sijoitus voi tuottaa. Sitä voidaan verrata muiden johdannaisten tuottokaavioihin.

[Elementti H] Kaaviossa esitetään useita mahdollisia tuottoja eikä tarkkaa tietoa siitä, mikä sijoittajan lopullinen tuotto voi olla. Sijoittajan lopullinen tuotto vaihtelee sen mukaan, miten kohde-etuus kehittyy. Kaaviossa esitetään kohde-etuuden kunkin arvon kohdalla, mikä tuotteen tuotto tai tappio olisi. Vaaka-akselilla esitetään mahdolliset perustana olevan arvon eri hinnat erääntymispäivänä ja pystyakselilla esitetään tuotto tai tappio.

[Elementti I] Tämän tuotteen ostaminen edellyttää, että sijoittaja arvelee kohde-etuuden hinnan [nousevan/laskevan].

[Elementti J] Sijoittajan enimmäistappio olisi koko sijoituksen (maksetun preemion) menettäminen.

[Elementti K] Esitetyt luvut sisältävät kaikki tuotteeseen itseensä liittyvät kulut, mutta niihin eivät välttämättä sisälly kaikki sijoittajan neuvonantajalleen tai jakelijalleen maksamat kulut. Luvuissa ei oteta huomioon sijoittajan henkilökohtaista verotilannetta, joka saattaa myös vaikuttaa tämän saamiin tuottoihin.

LIITE VI

KULUJEN LASKENTAMENETELMÄT

OSA 1

Kululuettelo

I LUETTELO SJOITUSRAHASTOIHIN (VAIHTOEHTOISIIN SJOITUSRAHASTOIHIN JA YHTEISSJOITUSYRITYKSIIN) LIITTYVISTÄ KULUISTA

Ilmoitettavat kulut*Kertaluonteiset kulut*

1. Kertaluonteinen kulu on osallistumis- tai irtautumiskulu:
 - a) jonka yksityissijoittaja maksaa suoraan; tai
 - b) joka vähennetään yksityissijoittajan saamasta tai tälle maksettavaksi kuuluvasta maksusta.
2. Kertaluonteiset kulut ovat yksityissijoittajalle aiheutuvia kuluja, joita ei vähennetä vaihtoehtoisen sijoitusrahaston tai yhteissijoitusyrityksen omaisuuseristä.
3. Kertaluonteisia kuluja ovat esimerkiksi seuraavanlaiset etukäteen maksettavat alkukulut, jotka on otettava huomioon avaintietoasiakirjassa ilmoitettavassa kulujen määrässä:
 - a) jakelupalkkio, jos summa on rahastoyhtiön tiedossa. Jos todellinen summa ei ole rahastoyhtiön tiedossa, esitetään PRIIP-tuotteen mahdollisten tiedossa olevien jakelukustannusten enimmäismäärä;
 - b) perustamiskulut (ennakko-osuutta);
 - c) markkinointikulut (ennakko-osuutta);
 - d) merkintäpalkkio veroineen.

Toistuvat kulut

4. Toistuvat kulut ovat maksuja, jotka vähennetään vaihtoehtoisen sijoitusrahaston tai yhteissijoitusyrityksen omaisuuseristä, ja ne koostuvat seuraavista:
 - a) sijoitusrahaston tai yhteissijoitusyrityksen toiminnasta välttämättömästi aiheutuvat kulut;
 - b) mahdolliset maksut ja korvaukset sijoitusrahastoon tai yhteissijoitusyritykseen yhteydessä oleville kolmansille osapuolille tai palvelujen tuottaminen sellaisille;
 - c) liiketoimikulut.
5. Toistuvia kuluja ovat esimerkiksi seuraavanlaiset vaihtoehtoisen sijoitusrahaston tai yhteissijoitusyrityksen omaisuuseristä vähennettävät kulut, jotka on otettava huomioon avaintietoasiakirjassa ilmoitettavassa kulujen määrässä:
 - a) kaikki maksut seuraavassa esitetyille henkilöille, mukaan luettuna seuraavassa esitetyt henkilöt, joille on delegoitu tehtäviä:
 - i) rahaston rahastoyhtiö;
 - ii) rahaston johtajat, jos kyse on sijoitusyhtiöstä;
 - iii) tallettaja;
 - iv) säilyttäjä(t);
 - v) mahdolliset sijoitusneuvojat;
 - b) kaikki maksut henkilöille, jotka tuottavat ulkoistettuja palveluja jollekin edellä esitetyistä henkilöistä, kuten:
 - i) arvonmääritys- ja rahastokirjanpito palvelujen tuottajat;
 - ii) osakkeenomistajapalvelujen tuottajat, kuten omistustietojen ylläpitäjät ja kaupanvälittäjät, jotka pitävät kirjaa rahaston osakkeiden omistajista ja tuottavat sub-accounting-palveluja näiden osakkeiden tosiasiallisille edunsaajille;

- iii) vakuudenhallintapalvelujen tuottajat;
 - iv) päävälittäjäpalvelujen tuottajat;
 - v) arvopapereiden lainaajat;
 - vi) omaisuudenhallinta- ja vastaavien palveluiden tuottajat;
- c) rekisteröintimaksut, listausmaksut, lainsäädännölliset ja vastaavat maksut, kuten passporting-maksut;
 - d) palkkiot tuottojen ja tappioiden erityiskäsittelystä;
 - e) tarkastusmaksut;
 - f) maksut oikeudellisille ja ammattimaisille neuvonantajille;
 - g) kaikki jakelu- tai markkinointikustannukset, jos niiden summa on rahastoyhtiön tiedossa. Jos todellinen summa ei ole rahastoyhtiön tiedossa, esitetään PRIIP-tuotteen mahdollisten tiedossa olevien jakelukustannusten enimmäismäärä;
 - h) rahoituskulut lainan ottamiseen (lähipiirin antama);
 - i) ulkopuolisen takaajan tarjoamaan pääomatakuuseen liittyvät kulut;
 - j) kolmansille osapuolille suoritettavat maksut rahaston sijoitussalkkuun kuuluvan omaisuuserän hankinnan tai luovutuksen yhteydessä välttämättömästi aiheutuneiden kulujen kattamiseksi (mukaan luettuna tässä liitteessä olevassa 7–23 kohdassa tarkoitetut liiketoimikulut);
 - k) rahastoyhtiön tai siihen yhteydessä olevan henkilön kaupankäyntitoimeksiantojen toteuttamisesta vastineeksi saamien tavaroiden tai palvelujen arvo;
 - l) jos rahasto sijoittaa varojaan yhteissijoitusyrityksiin tai vaihtoehtoisin sijoitusrahastoihin, sen yleisessä kuluindikaattorissa on otettava huomioon niistä aiheutuvat kulut. Laskelmiin on sisällytettävä seuraavat seikat:
 - i) jos sijoituskohteena on yhteissijoitusyritys tai vaihtoehtoinen sijoitusrahasto, käytetään sen viimeistä saatavilla olevaa yleistä kuluindikaattoria; tämä voi olla yhteissijoitusyrityksen tai vaihtoehtoisen sijoitusrahaston tai sen ylläpitäjän tai rahastoyhtiön julkaisema luku tai luku, jonka on määrittänyt luotettava kolmas osapuoli, jos tämä luku on julkaistua lukua ajantasaisempi;
 - ii) yleistä kuluindikaattoria voidaan pienentää, jos voimassa on järjestelyjä (joita ei vielä ole otettu huomioon rahaston tuloslaskelmassa), joissa sijoittava rahasto saa maksujen ja kulujen alennuksia tai palautuksia sijoituskohteena olevalta yhteissijoitusyritykseltä tai vaihtoehtoiseslta sijoitusrahastolta;
 - iii) jos osuuksien hankinta tai luovutus ei tapahdu yhteissijoitusyrityksen tai vaihtoehtoisen sijoitusrahaston keskihinnalla, kauppahinnan ja keskihinnan arvojen välinen ero otetaan huomioon liiketoimikuluina, jos sitä ei vielä ole otettu huomioon yleisessä kuluindikaattorissa;
 - m) jos rahasto sijoittaa varojaan muuhun PRIIP-tuotteeseen kuin yhteissijoitusyritykseen tai vaihtoehtoiseen sijoitusrahastoon, sen yleisessä kuluindikaattorissa on otettava huomioon sijoituskohteena olevasta PRIIP-tuotteesta aiheutuvat maksut. Laskelmiin on sisällytettävä seuraavat seikat:
 - i) sijoituskohteena olevan PRIIP-tuotteen viimeisin saatavilla oleva yleinen kuluindikaattori;
 - ii) yleistä kuluindikaattoria voidaan pienentää, jos voimassa on järjestelyjä (joita ei vielä ole otettu huomioon rahaston tuloslaskelmassa), joissa sijoittava rahasto saa maksujen ja kulujen alennuksia tai palautuksia sijoituskohteena olevalta PRIIP-tuotteelta;
 - iii) jos osuuksien hankinta tai luovutus ei tapahdu sijoituskohteena olevan PRIIP-tuotteen keskihinnalla, kauppahinnan ja keskihinnan arvojen välinen ero otetaan huomioon liiketoimikuluina, jos sitä ei vielä ole otettu huomioon yleisessä kuluindikaattorissa;
 - n) jos rahasto sijoittaa varojaan muuhun sijoitustuotteeseen kuin PRIIP-tuotteeseen, sen yleisessä kuluindikaattorissa on otettava huomioon valitusta sijoituskohteesta aiheutuvat kulut. PRIIP-tuotteen kehittäjän on joko käytettävä julkaistuja tietoja, jotka korvaavat yleisen kuluindikaattorin kohtuullisesti, tai esitettävä sijoitustuotteen nykynäkymien ja viimeisimpien julkaistujen raporttien ja kertomusten tarkastelulle perustuva paras estimaatti yleisen kuluindikaattorin enimmäistasosta;

- o) kolmannen osapuolen kanssa tehdyn maksujen jakamista koskevan suunnitelman mukaiset toimintakulut (tai palkat ja palkkiot), jos ne eivät vielä sisälly muuhun edellä mainittuun kulutyyppiin;
- p) ansiot tehokkaista salkunhoitomenetelmistä, jos niitä ei makseta salkkuun;
- q) tässä liitteessä olevassa osiossa II ja erityisesti tässä liitteessä olevassa 36–46 kohdassa tarkoitettujen strukturoitujen rahastojen aiheuttamat implisiittiset kulut;
- r) rahastojen salkussa olevien osakkeiden osingot, jos osingot eivät kerry rahastoon.

Satunnaiset kulut

6. Seuraavanlaiset satunnaiset kulut on otettava huomioon ilmoitettavassa summassa:

- a) rahastoyhtiölle tai sijoitusneuvojalle maksettava tulosperusteinen palkkio, tässä liitteessä olevassa 24 kohdassa tarkoitettujen tulosperusteisten palkkioiden mukaan luettuna;
- b) tässä liitteessä olevassa 25 kohdassa tarkoitettujen voitonjako-osuudet.

Sijoitusrahastojen erityiskulujen laskenta

Liiketoimikulut

- 7. Liiketoimikulut on laskettava vuotuistettuina PRIIP-tuotteesta kolmen edellisen vuoden aikana aiheutuneiden liiketoimikulujen keskiarvon perusteella. Jos PRIIP-tuote on ollut toiminnassa alle kolme vuotta, liiketoimikulut määritetään tässä liitteessä olevan 21 kohdan menetelmän mukaisesti.
- 8. PRIIP-tuotteen kokonaisliiketoimikuluina käytetään tässä liitteessä olevan 9–23 kohdan mukaisesti laskettujen liiketoimikulujen summaa PRIIP-tuotteen kaikissa yksittäisissä liiketoimissa määriteltynä ajanjaksona käytetyn perusvaluutan määräisinä. Tämä summa muutetaan prosenttiosuudeksi jakamalla se PRIIP-tuotteen saman ajanjakson keskimääräisillä netto-omaisuuserillä.
- 9. PRIIP-tuotteen kolmen edellisen vuoden aikana aiheuttamia liiketoimikuluja laskettaessa todelliset liiketoimikulut on laskettava tässä liitteessä olevan 12–18 kohdan menetelmien mukaan seuraaviin välineisiin tehtyjen sijoitusten osalta;
 - a) komission direktiivin 2007/16/EY (1) 2 artiklassa määritellyt siirtokelpoiset arvopaperit;
 - b) muut välineet, joiden osalta tarjolla on runsaasti tilaisuuksia niiden luovuttamiseen, lunastamiseen tai muunlaiseen rahaksi muuttamiseen hintoihin, jotka ovat julkisesti markkinatoimijoiden saatavilla ja jotka ovat joko markkinahintoja tai liikkeeseenlaskijasta riippumattomien arvonnäytysjärjestelmien saataville asettamia tai vahvistamia hintoja.
- 10. Muihin välineisiin tai omaisuuseriin kohdistuvien sijoitusten osalta on käytettävä jäljempänä tässä liitteessä olevassa 19 ja 20 kohdassa kuvattuun menetelmään perustuvia arvioituja liiketoimikuluja.

Diluutiosuojamekanismien käsitteleminen

- 11. Jos PRIIP-tuotteeseen liittyy hinnoittelumekanismi, joka kompensoi liiketoimien aiheuttaman diluution vaikutukset PRIIP-tuotteeseen itsessään, PRIIP-tuotteen pitkäaikaisille haltijoille diluutiosuojamekanismeista kertyvän hyödyn määrä voidaan vähentää PRIIP-tuotteen aiheuttamista liiketoimikuluista seuraavia menetelmiä käyttäen:
 - a) diluutiosuojamaksu tai muu PRIIP-tuotteen sisällä tapahtuvaan liiketoimeen liittyvän maksun rahallinen määrä, joka maksetaan PRIIP-tuotteelle, voidaan vähentää kokonaisliiketoimikuluista;
 - b) PRIIP-tuotteisiin itseensä kohdistuva hyöty muulla kuin keskihinnalla liikkeeseen lasketuista osuuksista (tai muusta PRIIP-tuotteeseen sijoittamisen mahdollistamisesta) tai muulla kuin keskihinnalla peruutetuista osuuksista (tai muusta PRIIP-tuotteesta varojen lunastamisen mahdollistamisesta) lasketaan seuraavassa esitettyllä tavalla ja voidaan vähentää kokonaisliiketoimikuluista:
 - i) liikkeeseen laskettujen osuuksien ja keskihinnan välinen erotus kerrottuna liikkeeseen laskettujen osuuksien nettomäärällä;
 - ii) peruutettujen osuuksien ja keskihinnan välinen erotus kerrottuna peruutettujen osuuksien nettomäärällä.

(1) Komission direktiivi 2007/16/EY, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2007, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY täytäntöönpanosta tiettyjen määritelmien selventämiseksi (EUVL L 79, 20.3.2007, s. 11).

Todelliset liiketoimikulut

12. Kunkin liiketoimen todelliset liiketoimikulut lasketaan seuraavalla tavalla:

- a) jokaisen PRIIP-tuotteen suorittaman hankinnan yhteydessä välineen hinta sillä hetkellä, kun tilaus lähetetään toiselle henkilölle täytäntöönpanoa varten, (eli hankinnan "saapumishinta") vähennetään liiketoimen toteutuneesta nettototeutushinnasta. Tästä tuloksena saatava arvo kerrotaan ostettujen osuuksien lukumäärällä;
- b) jokaisen PRIIP-tuotteen suorittaman myynnin yhteydessä välineen hinta sillä hetkellä, kun tilaus lähetetään toiselle henkilölle täytäntöönpanoa varten, (eli myynnin "saapumishinta") vähennetään liiketoimen toteutuneesta nettototeutushinnasta. Tästä tuloksena saatava arvo kerrotaan myytyjen osuuksien lukumäärällä.

13. Toteutuneeksi nettototeutushinnaksi katsotaan hinta, jolla liiketoimi on toteutettu ja johon on sisällytetty kaikki liiketoimeen joko suoraan tai välillisesti liittyvät palkkiot, verot ja muut maksut (kuten diluutiosuojamaksut), jos kyseiset maksut suoritetaan PRIIP-tuotteen omaisuuseristä.

14. Saapumishinnaksi katsotaan sijoituksen markkinakeskihinta sillä hetkellä, kun liiketoimea koskeva tilaus lähetetään toiselle henkilölle. Muuna kuin sinä päivänä, jona tilaus on alun perin lähetetty toiselle henkilölle, toteutettavien tilausten osalta saapumishinnaksi katsotaan sijoituksen liiketoimipäivän aloitushinta tai, jos aloitushintaa ei ole käytettävissä, edellinen päätöshinta. Jos hintaa ei ole käytettävissä sillä hetkellä, kun liiketoimea koskeva tilaus lähetetään toiselle henkilölle (koska tilaus on esimerkiksi tehty markkinoiden aukioloaikojen ulkopuolella tai pörssin ulkopuolella siten, että päivänsisäisiä hintoja ei ole saatavissa), saapumishinnaksi katsotaan liiketoimipäivän aloitushinta tai, jos aloitushintaa ei ole käytettävissä, edellinen päätöshinta. Jos tilaus toteutetaan ilman sen lähettämistä toiselle henkilölle, saapumishinnaksi katsotaan sijoituksen markkinakeskihinta sillä hetkellä, kun liiketoimi on suoritettu.

15. Jos liiketoimea koskevan tilauksen toiselle henkilölle lähettämisen ajankohta ei ole tiedossa (tai se ei ole riittävän tarkka) tai hinta kyseisenä ajankohtana ei ole tiedossa, voidaan saapumishintana käyttää sijoituksen liiketoimipäivän aloitushintaa tai, jos aloitushinta ei ole tiedossa, edellistä päätöshintaa. Jos liiketoimikuluja laskettaessa käytetään 31 päivää joulukuuta 2017 edeltäviä tietoja, voidaan katsoa, että päivänsisäisiä hintoja ei ole käytettävissä.

16. PRIIP-tuotteiden suorittamiin ja sellaisiin rahoitusvälineisiin kohdistuviin liiketoimiin, jotka kuuluvat direktiivin 2014/65/EU liitteessä I olevan C osan 4–10 kohdassa tarkoitettuihin ryhmiin, liittyvät kulut lasketaan seuraavalla tavalla:

- a) vakioitujen välineiden osalta liiketoimikulut lasketaan viitaten välineeseen itseensä, jos välineellä itsessään käydään tavanomaista kauppaa (esimerkiksi indeksifutuuri tai merkittävä osakeindeksi). Saapumishintana käytetään välineen keskihintaa;
- b) asiakaskohtaisten lineaaristen välineiden osalta liiketoimikulut lasketaan viitaten kohde-etuuksiin, jos välineessä itsessään ei ole hintojen avoimuutta tai sillä ei käydä tavanomaista kauppaa. Saapumishinta määritetään kohde-etuuksien hintojen perusteella ja asianmukaisia painotuksia käyttäen, jos kohde-etuuksia on enemmän kuin yksi. Jos liiketoimikulut välineen sisällä ovat merkittävästi korkeammat kuin liiketoimikulut kohde-etuudessa, asia on otettava huomioon liiketoimikuluja laskettaessa;
- c) muiden kuin lineaaristen välineiden osalta liiketoimikuluina on sallittua käyttää välineiden osto- tai myyntihinnan ja käyvän arvon välistä eroa tässä liitteessä olevassa 36–46 kohdassa esitetyllä tavalla.

17. Valuuttakauppaan liittyviä kuluja laskettaessa saapumishinnan on perustuttava järkevään arvioon konsolidoidusta hinnasta eikä se saa olla pelkkä yksittäisen vastapuolen tai valuuttafoorumin tarjoama hinta, vaikka voimassa olisi sopimus, jonka mukaan kaikki valuuttakauppaan liittyvät liiketoimet toteutetaan yksittäisen vastapuolen kanssa.

18. Laskettaessa alun perin huutokaupassa tehtyihin tarjouksiin liittyviä kuluja saapumishintana käytetään välittömästi ennen huutokauppaa todettua keskihintaa.

Muihin omaisuuseriin liittyvät liiketoimikulut

19. Muihin kuin tässä liitteessä olevassa 9 kohdassa tarkoitettuihin omaisuuseriin liittyviä liiketoimikuluja arvioitaessa käytetään tässä liitteessä olevassa 12 kohdassa esitettyjä menetelmiä ja saapumishinta lasketaan seuraavalla tavalla:

a) myynnin osalta:

- i) saapumishintana käytetään omaisuuserän edellisen riippumattoman arvioinnin hintaa tarvittaessa markkinakehityksiin mukautettuna ja asianmukaista viiteindeksiä käyttäen;
- ii) jos edellisen riippumattoman arvioinnin hintaa ei ole käytettävissä, liiketoimikulut on arvioitava kauppahinnan ja omaisuuserän ennen myyntiä arvioidun käyvän arvon välisen eron perusteella;

b) hankinnan osalta:

- i) saapumishintana käytetään omaisuuserän edellisen riippumattoman arvioinnin hintaa tarvittaessa markkinakehityksiin mukautettuna ja asianmukaista viiteindeksiä käyttäen, jos tällainen hinta on käytettävissä;
- ii) jos edellisen riippumattoman arvioinnin hintaa ei ole käytettävissä, liiketoimikulut on arvioitava kauppahinnan ja omaisuuserän ennen hankintaa arvioidun käyvän arvon välisen eron perusteella.

20. Arvioidut liiketoimikulut eivät saa alittaa liiketoimeen suoraan liittyviä todellisia tunnistettavissa olevia kuluja.

Uusiin PRIIP-tuotteisiin liittyvät liiketoimikulut

21. Sellaisten PRIIP-tuotteiden osalta, jotka ovat olleet toiminnassa alle kolme vuotta ja joiden sijoitukset kohdistuvat pääosin tässä liitteessä olevassa 9 kohdassa tarkoitettuihin omaisuuseriin, liiketoimikulut voidaan laskea joko kertomalla sijoitussalkun kierto nopeuden estimaatti kussakin omaisuusluokassa c kohdassa esitellyn menetelmän mukaisesti lasketuilla kuluilla tai laskemalla toiminta-ajan kuluessa aiheutuneiden todellisten liiketoimikulujen ja vakioituneen arvion keskiarvo seuraavalla tavalla:

- a) PRIIP-tuotteen toiminta-ajan kuuden kuukauden korkeimman kerrannaisen osalta liiketoimikulut lasketaan tässä liitteessä olevassa 12–18 kohdassa esitellyllä tavalla;
- b) jäljelle jäävän enintään kolmen vuoden ajanjakson osalta liiketoimikulut arvioidaan kertomalla sijoitussalkun kierto nopeuden estimaatti kussakin omaisuusluokassa c kohdassa esitettyjen menetelmien mukaisesti;
- c) käytettävät menetelmät vaihtelevat omaisuusluokan mukaan ja määritetään seuraavasti:
 - i) Jäljempänä esitetyn taulukon sisältämien omaisuusluokkien osalta liiketoimikuluina käytetään asianomaisen omaisuusluokan arvioitujen liiketoimikulujen (kahdella jaettuihin osto- ja myyntihinnan erotuksiin perustuva) keskiarvoa tavanomaisissa markkinaolosuhteissa.

Kulujen arviointia varten jokaiselle omaisuusluokalle osoitetaan yksi tai useampi viiteindeksi. Tämän jälkeen kerätään kohde-etuutena olevien indeksien keskimääräiset osto- ja myyntihinnan erotukset. Osto- ja myyntihintojen erotukset on kerättävä edellisen vuoden joka kuukauden kymmenennen kaupankäyntipäivän päätöshintojen osalta.

Kerätyt osto- ja myyntihintojen erotukset jaetaan tämän jälkeen kahdella kunkin ajankohdan arvioitujen liiketoimintakulujen saamiseksi. Näiden arvojen keskiarvoa käytetään arvioituina liiketoimikuluina kussakin omaisuusluokassa tavanomaisissa markkinaolosuhteissa.

Omaisuusluokat	
Valtion joukkovelkakirjat	Valtion joukkovelkakirjat ja vastaavat kehittyneiden markkinoiden välineet, luokitus AAA–A
	Valtion joukkovelkakirjat ja vastaavat erilaisten kehittyneiden markkinoiden välineet, luokitus alle A

Omaisuusluokat	
Kehittyvien markkinoiden valtion joukkovelkakirjat (kova ja pehmeä valuutta)	Kehittyvien markkinoiden valtion joukkovelkakirjat (kova ja pehmeä valuutta)
Investointiluokan yrityslainat	Investointiluokan yrityslainat
Muut yrityslainat	Korkean tuoton yrityslainat

- ii) Jäljempänä esitetyn taulukon omaisuusluokkien osalta liiketoimikulut (eksplisiittiset ja implisiittiset kulut mukaan luettuna) arvioidaan joko käyttämällä vertailukelpoisia tietoja tai lisäämällä eksplisiittisiä kuluja koskevat arviot osto- ja myyntihintojen puolitettyjen erotusten arvioihin i alakohdassa esitettyjä menetelmiä käyttäen.

Omaisuusluokat	
Likviditeetti	Rahamarkkinavälineet (selkeyden vuoksi rahamarkkinarahastoja ei lueta mukaan)
Kehittyneiden markkinoiden osakkeet	Large-cap-osakkeet (kehittyneet markkinat)
	Mid-cap-osakkeet (kehittyneet markkinat)
	Small-cap-osakkeet (kehittyneet markkinat)
Kehittyvien markkinoiden osakkeet	Large-cap-osakkeet (kehittyvät markkinat)
	Mid-cap-osakkeet (kehittyvät markkinat)
	Small-cap-osakkeet (kehittyvät markkinat)
Listatut johdannaiset	Listatut johdannaiset

- iii) Jäljempänä esitetyn taulukon sisältämien omaisuusluokkien osalta liiketoimikuluina käytetään kyseisen omaisuusluokan havaittuja (kahdella jaettuihin osto- ja myyntihinnan erotuksiin perustuvia) liiketoimintakuluja tavanomaisissa markkinaolosuhteissa.

Havaittuja liiketoimikuluja tunnistettaessa voidaan ottaa huomioon paneelitutkimuksen tulokset.

Omaisuusluokat	
OTC	OTC – eksoottiset optiot
	OTC – tavanomaiset optiot
	OTC – korkoswapit, luottoriskinvaihtosopimukset ja vastaavat
	OTC – swapit ja vastaavat välineet (muut kuin korkoswapit, luottoriskinvaihtosopimukset ja vastaavat)
	OTC FX – kehittyneiden markkinoiden valuuttatermiinisopimukset
	OTC FX – kehittyvien markkinoiden valuuttatermiinisopimukset

22. Alle yhden vuoden toiminnassa olleen PRIIP-tuotteen sijoitussalkun kiertonopeus arvioidaan tarjousasiakirjoissa ilmoitetun sijoituspolitiikan mukaisesti. Yli yhden vuoden toiminnassa olleen PRIIP-tuotteen sijoitussalkun kiertonopeuden arvioinnin on vastattava todellista sijoitussalkun kiertonopeutta.
23. Sellaisten PRIIP-tuotteiden osalta, jotka ovat olleet toiminnassa alle kolme vuotta ja joiden sijoitukset kohdistuvat pääosin tässä liitteessä olevassa 9 kohdassa tarkoitettuihin omaisuuseriin, PRIIP-tuotteen kehittäjän on arvioitava liiketoimikulut käypää arvoa koskevan menetelmän perusteella vertailukelpoisia omaisuuseriä käyttäen.

Tuottosidonnaiset palkkiot

24. Tuottosidonnaisten palkkioiden laskennassa on noudatettava seuraavia vaiheita:

- a) palkkiot lasketaan edelliset viisi vuotta kattavien historiatietojen perusteella. Vuotuiset keskimääräiset tulosperusteiset palkkiot lasketaan prosenttiosuuksien muodossa;
- b) jos täydellistä tuottohistoriaa ei ole käytettävissä, koska rahasto/osakeluokka on uusi tai koska rahaston ehdot ovat muuttuneet tulosperusteisten palkkioiden käyttöönnoton tai palkkion jonkin parametrin muuttumisen vuoksi, edellä mainittua menetelmää mukautetaan seuraavasti:
 - i) selvitetään rahaston/osakeluokan asianomaisten tulosperusteisten palkkioiden käytettävissä oleva historia;
 - ii) niiden vuosien osalta, joille tietoja ei ole käytettävissä, arvioidaan rahaston/osakeluokan tuotto ja, jos käytetään suhteellista tulosperusteisten palkkioiden mallia, otetaan huomioon vertailuarvon/kynnystuoton historiatiedot;

uusien rahastojen tuotto arvioidaan vertailukelpoisen rahaston tai vertaisryhmän tuottojen perusteella. Arvioidusta tuotosta vähennetään kaikki uuteen rahastoon liittyvät kulut. Tämän vuoksi vertaisryhmien tuotot on mukautettava lisäämällä niihin uuden rahaston sääntöjen mukaan veloitettavien asianmukaisten kulujen keskiarvo. Jos uudessa luokassa esimerkiksi on erilainen palkkiorakenne, uuden luokan tuotot mukautetaan ottamalla huomioon olemassa olevan luokan kulut;
 - iii) lasketaan palkkiot a alakohdan mukaisen otanta-ajanjakson alusta siihen ajankohtaan saakka, jona käyttöön saadaan tosiasialliset tiedot rahaston tulosperusteisistä palkkioista, soveltaen asianmukaista algoritmia edellä mainittuihin historiatietoihin;
 - iv) ketjutetaan molemmat tulosperusteisten palkkioiden sarjat yhdeksi koko a alakohdan mukaisen otanta-ajanjakson kattavaksi sarjaksi;
 - v) lasketaan tulosperusteiset palkkiot a alakohdassa esitettyjä menetelmiä (vuotuisten tulosperusteisten palkkioiden keskiarvoa) käyttäen.

Voitonjako-osuudet

25. Voitonjako-osuuksien laskennassa on noudatettava seuraavia vaiheita:

- a) osuudet lasketaan edelliset viisi vuotta kattavien historiatietojen perusteella. Vuotuiset keskimääräiset voitonjako-osuudet lasketaan prosenttiosuuksien muodossa;
- b) jos täydellistä voitonjako-osuuksien historiaa ei ole käytettävissä, koska rahasto/osakeluokka on uusi tai koska rahaston ehdot ovat muuttuneet voitonjako-osuuksien käyttöönnoton tai voitonjako-osuuden jonkin parametrin muuttumisen vuoksi, edellä mainittua menetelmää mukautetaan seuraavasti:
 - i) selvitetään rahaston/osakeluokan asianomaisten voitonjako-osuuksien käytettävissä oleva historia;
 - rahaston/osakeluokan tuotto arvioidaan niiltä vuosilta, joiden osalta tietoja ei ole käytettävissä,
 - uusien rahastojen tuotto arvioidaan vertailukelpoisen rahaston tai vertaisryhmän tuottojen perusteella. Arvioidusta tuotosta vähennetään kaikki uuteen rahastoon liittyvät kulut. Tämän vuoksi vertaisryhmien tuotot on mukautettava lisäämällä niihin uuden rahaston sääntöjen mukaan veloitettavien asianmukaisten kulujen keskiarvo. Jos uudessa luokassa esimerkiksi on erilainen palkkiorakenne, uuden luokan tuotot mukautetaan ottamalla huomioon olemassa olevan luokan kulut;
 - ii) lasketaan voitonjako-osuudet a alakohdan mukaisen otanta-ajanjakson alusta siihen ajankohtaan saakka, jona käyttöön saadaan tosiasialliset tiedot rahaston voitonjako-osuuksista, soveltaen asianmukaista algoritmia edellä mainittuihin historiatietoihin;
 - iii) ketjutetaan molemmat voitonjako-osuuksien sarjat yhdeksi koko a alakohdan mukaisen otanta-ajanjakson kattavaksi sarjaksi;
 - iv) lasketaan voitonjako-osuudet a alakohdassa esitettyjä menetelmiä (vuotuisten voitonjako-osuuksien keskiarvoa) käyttäen.

26. Jos voitonjako-osuuksia ei peritä koko sijoitusajan aikana, kulujen rakennetta koskevan siihen taulukon kohtaan, joissa voitonjako-osuuksien ilmoitetaan olevan nolla, on lisättävä varoitus, jolla selvitetään, että lopullisesta tuotosta peritään x prosenttia sijoituksesta irtautumisen jälkeen.

II MUIHIN KUIN SIOITUSRAHASTOMUOTOISIIN PRIIP-TUOTTEISIIN LIITTYVIEN KULUJEN LUETTELO

Ilmoitettavat kulut

Kertaluonteiset kulut

27. Kertaluonteisilla kuluilla tarkoitetaan osallistumis- tai irtautumiskuluja, joihin sisältyy alkumaksuja, palkkioita tai muita yksityissijoittajan suoraan maksamia tai yksityissijoittajan saamasta tai tälle maksettavaksi kuuluvasta maksusta vähennettäviä summia.
28. Muu kuin sijoitusrahastomuotoinen PRIIP-tuote vastaa kertaluonteisista kuluista, riippumatta siitä, ovatko ne sen toiminnasta välttämättömästi aiheutuvia kuluja tai siihen liittyvälle tai sille palveluja tuottavalle osapuolelle maksettavia palkkoja tai palkkioita.

Kertaluonteiset osallistumiskulut ja -maksut

29. Kertaluonteisia osallistumiskuluja ja -maksuja ovat esimerkiksi seuraavanlaiset kulut ja maksut, jotka on otettava huomioon muiden kuin sijoitusrahastomuotoisten PRIIP-tuotteiden osalta ilmoitettavassa kulujen määrässä:
- a) myyntipalkkiot;
 - b) strukturointikulut, kuten markkinoista johtuvista kurssieroista aiheutuvat kulut ja toimituskulut;
 - c) suojauskulut (joilla varmistetaan, että PRIIP-tuotteen kehittäjä kykenee toistamaan strukturoidun tuotteen johdannaiskomponentin tuoton – nämä kulut sisältävät liiketoimikulut);
 - d) oikeudelliset palkkiot;
 - e) pääomatakuuseen liittyvät kulut;
 - f) liikkeeseenlaskijalle maksettava implisiittinen preemio.

Kertaluonteiset irtautumiskulut ja -maksut

30. Kertaluonteisia irtautumiskuluja ja -maksuja ovat esimerkiksi seuraavanlaiset kulut ja maksut, jotka on otettava huomioon muiden kuin sijoitusrahastomuotoisten PRIIP-tuotteiden osalta ilmoitettavien kulujen määrässä:
- a) suhteelliset palkkiot;
 - b) sovellettavat tuotteen myynnin osto- ja keskihinnan erotus ja mahdolliset varhaiseen irtautumiseen liittyvät eksplisiittiset kulut tai sakot. Osto- ja keskihinnan arviointi tehdään jälkimarkkinoiden käytettävyyden, markkinaolosuhteiden ja tuotteen tyyppi huomioon ottaen. Jos PRIIP-tuotteen kehittäjä (tai asianomainen kolmas osapuoli) on ainoa vastapuoli, jonka on mahdollista ostaa tuote jälkimarkkinoilla, sen on arvioitava tuotteen käypään arvoon lisättävät irtautumiskulut sisäisten käytäntöjensä mukaisesti;
 - c) hinnanerosopimuksiin (CFD) liittyvät kulut, kuten:
 - i) hinnanerosopimusten tarjoajien veloittamat palkkiot – yleinen palkkio tai kuhunkin kauppaan eli sopimuksen tekemiseen tai päättämiseen liittyvä palkkio;
 - ii) hinnanerosopimuksilla tehtävään kauppaan liittyvät kulut, kuten osto- ja myyntihinnan erotukset, päivittäiset ja yliön rahoituskulut, tilinhoitomaksut ja verot, jotka eivät vielä sisälly käypään arvoon.

Toistuvat kulut

31. Toistuvat kulut ovat kaikista yksityissijoittajalle maksettavaksi kuuluvista maksuista tai sijoitetusta summasta säännöllisesti vähennettäviä maksuja.
32. Toistuviin kuluihin kuuluu kaikenlaisia kuluja, joista muu kuin sijoitusrahastomuotoinen PRIIP-tuote vastaa, riippumatta siitä, ovatko ne sen toiminnasta välttämättömästi aiheutuvia kuluja tai siihen liittyvälle tai sille palveluja tuottavalle osapuolelle maksettavia palkkoja tai palkkioita.

33. Seuraava luettelo on esimerkinomainen muttei tyhjentävä luettelo sellaisista maksuista, jotka otetaan huomioon ilmoitettavassa summassa, jos ne vähennetään tai veloitetaan erillisesti:

- a) kuponkimaksuihin liittyvät kulut;
- b) mahdollisiin kohde-etuuksiin liittyvät kulut.

Liitteessä IV olevassa 17 kohdassa mainitut PRIP-tuotteisiin liittyvät kulut

34. Kertaluonteiset irtautumiskulut ja -maksut ovat valuutanvaihtomaksuja, määritysmaksuja ja toimitusmaksuja, jos sellaisia on tiedossa.

35. Toistuvat kulut ovat tavanomaisissa markkinatilanteissa ja markkinoiden stressitilanteissa aiheutuvia suojauskuluja.

Muihin kuin sijoitusrahastomuotoisiin PRIP-tuotteisiin liittyvien implisiittisten kulujen laskenta

36. PRIP-tuotteisiin sisältyvien implisiittisten kulujen laskennassa PRIIP-tuotteen kehittäjän on viitattava liikkeeseenlaskuhintaan ja merkintäajan jälkeen hintaan, jolla tuote voidaan ostaa joiltakin jälkimarkkinoilta.

37. Tuotteen hinnan ja käyvän arvon välinen ero katsotaan hintaan sisältyvien osallistumiskulujen kokonaismäärän arvioksi. Jos PRIIP-tuotteen kehittäjä ei kykene tunnistamaan tässä liitteessä olevassa 29 kohdassa tarkoitettuja ilmoitettavia merkityksellisiä implisiittisiä kuluja tuotteen hinnan ja käyvän arvon välisen eron perusteella, sen on tehtävä yhteistyötä tuotteen eri komponenttien liikkeeseenlaskijan tai asianomaisen elimen kanssa kyseisiä kuluja koskevien merkityksellisten tietojen kokoamiseksi.

38. Käyvällä arvolla tarkoitetaan hintaa, joka saataisiin omaisuuserän myymisestä tai maksettaisiin pääasiallisilla (tai suotuisimmilla) markkinoilla vastuun siirtämisestä tavanomaisella liiketoimella mittauspäivänä senhetkisissä markkinaolosuhteissa, (eli irtautumishintaa) riippumatta siitä, onko hinta suoraan havaittavissa vai arvioidaanko se muulla arvostusmenetelmällä.

39. Käyvän arvon mittausta sääntelevällä käyvän arvon käytännöllä asetetaan sääntöjä esimerkiksi seuraavien seikkojen osalta:

- a) valvonta;
- b) käyvän arvon laskentamenetelmät.

40. Tässä liitteessä olevassa 39 tarkoitettujen sääntöjen tavoitteena on kuvata arvostusmenettely:

- a) joka on käyvän arvon osalta sovellettavien tilinpäätösstandardien mukainen;
- b) jolla varmistetaan, että PRIP-tuotteiden sisäiset hinnoittelumallit ovat johdonmukaiset niiden menetelmien, mallinnusten ja standardien kanssa, joita PRIIP-tuotteen kehittäjät käyttävät oman sijoitussalkkunsaa arvostamiseen sillä oletuksella, että tuote on myytävissä tai sitä pidetään kaupankäyntitarkoituksessa;
- c) joka on yhteensopiva tuotteen monimutkaisuuden tason ja kohde-etuuden tyypin kanssa;
- d) jossa otetaan huomioon liikkeeseenlaskijan luottoriski ja kohde-etuuteen liittyvä epävarmuus;
- e) jolla asetetaan parametrit toimivien markkinoiden löytämiseksi, jotta vältettäisiin ääritapauksissa mahdollisesti erittäin epätarkkoihin arvioihin johtavaa riskien väärinhinnoittelua;
- f) jolla optimoidaan merkityksellisten havaittavien markkinatietojen käyttö ja minimoidaan havaitsemattomien tietojen käyttö.

41. Strukturoidun tuotteen käypä arvo määritetään seuraavin perustein:

- a) markkinahinnat, jos niitä on käytettävissä tai tehokkaasti luotavissa;
- b) sisäiset hinnoittelumallit, joissa syöttötietoina käytetään suoraan tuotteeseen liittyviä markkina-arvoja, jotka on johdettu samankaltaisista tuotteista (vertailukelpoisuuteen perustuva lähestymistapa);
- c) sisäiset hinnoittelumallit, jotka perustuvat muihin kuin suoraan markkinatiedoista johdettuihin syöttötietoihin, joille on muodostettava arvioita ja oletuksia (arvostaminen mallin avulla).

42. Jos käypää arvoa ei voida johtaa markkinahinnoista, se määritetään sellaista arvostusmenetelmää käyttäen, jolla tuotteen tuottorakenteeseen vaikuttavat eri tekijät voidaan esittää asianmukaisesti ja markkinatietoja optimaalisesti hyödyntäen.

43. Tässä liitteessä olevassa 42 kohdassa tarkoitettussa arvostusmenetelmässä on otettava huomioon seuraavat seikat tuotteen monimutkaisuuden mukaan:
- a) asiaa tuntevien, ammattimaisten osapuolten välisten viimeaikaisten markkinaehtoisten markkinatransaktioiden käyttäminen;
 - b) viittaus toisen suurilta osin samankaltaisen välineen senhetkiseen markkinahintaan;
 - c) sellaisen asianmukaisen diskontatun kassavirtamallin käyttö, jossa kunkin kassavirran todennäköisyys määritetään asianmukaisen omaisuuserän hintakehitysmallin avulla.
44. Jos tuotteella on ennalta määrätty merkintäaika, sen käypä arvo lasketaan siltä päivältä, jona tuotteen ehdot määritellään. Tämän arvostuspäivän on oltava lähellä merkintäajan alkua. Jos tuotteeseen liittyy pitkiä tarjouksen voimassaoloaikoja tai suurta markkinoiden epävakautta, sille määritetään kuluihin liittyvien tietojen ajantasaistamista koskeva peruste.
45. Jos käytössä on alustavia ehtoja, kulut lasketaan tuotteen vähimmäisehtojen perusteella.
46. Jos käytetään muuttuvia merkintähintoja, on vahvistettava menettely, jolla muuttuvan merkintähinnan kuluvaikutukset sisällytetään mukaan ja ilmoitetaan.

III VAKUUTUSMUOTOISIIN SIOITUSTUOTTEISIIN LIITTYVIEN KULUJEN LUETTELO

Ilmoitettavat kulut

Kertaluonteiset kulut

47. Kertaluonteisilla kuluilla tarkoitetaan osallistumis- tai irtautumiskuluja, joihin sisältyy alkumaksuja, palkkioita tai muita summia, jotka yksityissijoittaja maksaa suoraan tai jotka vähennetään ensimmäisestä yksityissijoittajalle maksettavaksi kuuluvasta maksusta tai rajallisesta määrästä tälle maksettavaksi kuuluvia maksuja taikka tuotteen lunastamisen tai irtisanomisen jälkeen tälle suoritettavasta maksusta.
48. Vakuutusmuotoinen sijoitustuote vastaa kertaluonteisista kuluista, riippumatta siitä, ovatko ne sen toiminnasta välttämättömästi aiheutuvia kuluja tai siihen liittyvälle tai sille palveluja tuottavalle osapuolelle maksettavia palkkoja tai palkkioita.
49. Kertaluonteisia kuluja ovat esimerkiksi seuraavanlaiset osallistumiskulut ja -maksut, jotka on otettava huomioon vakuutusmuotoisen sijoitustuotteen osalta ilmoitettavien kulujen määrässä:
- a) strukturointi- tai markkinointikulut;
 - b) hankinta-, jakelu- ja myyntikulut;
 - c) käsittely-/toimintakulut (vakuutusturvan hallintaan liittyvät kulut mukaan luettuna);
 - d) tässä liitteessä olevassa 59 kohdassa tarkoitettujen biometrisen riskin preemioiden kulut;
 - e) vaaditun pääoman pitämiseen liittyvät kulut (ennakko-osuus on ilmoitettava veloittavilta osin).

Toistuvat kulut

50. Toistuvat kulut ovat kaikista yksityissijoittajan suorittamista maksuista tai sijoitetusta summasta säännöllisesti vähennettäviä maksuja tai summia, joita ei osoiteta yksityissijoittajalle voitto-osuusmekanismin perusteella.
51. Toistuviin kuluihin kuuluvat kaikenlaiset vakuutusmuotoiselle sijoitustuotteelle lankeavat kulut, riippumatta siitä, ovatko ne sen toiminnasta välttämättömästi aiheutuvia kuluja tai siihen liittyvälle tai sille palveluja tuottavalle osapuolelle maksettavia palkkoja tai palkkioita.
52. Seuraava luettelo on esimerkinomainen muttei tyhjentävä luettelo sellaisista maksuista, jotka otetaan huomioon summassa "Muut jatkuvaluonteiset kulut" liitteessä VII olevassa taulukossa 2:
- a) strukturointi- tai markkinointikulut;
 - b) hankinta-, jakelu- ja myyntikulut;
 - c) käsittely-/toimintakulut (vakuutusturvan hallintaan liittyvät kulut mukaan luettuna);
 - d) tässä liitteessä olevassa 59 kohdassa tarkoitettujen biometrisen riskin preemioiden kulut;
 - e) muut hallinnolliset kulut;

- f) pääoman pitämiseen liittyvät kulut (toistuva osuus on ilmoitettava veloittavilta osin);
 - g) kaikki sijoitusta summasta implisiittisesti veloittavat summat, kuten vakuutusyhtiölle sijoitusten hallinnasta aiheutuvat kulut (talletusmaksut, uusiin sijoituksiin liittyvät kulut jne.);
 - h) kolmansille osapuolille suoritettavat maksut vakuutusmuotoisen sijoitustuotteen omistaman omaisuuserän hankinnan tai luovutuksen yhteydessä välttämättömästi aiheutuneiden kulujen kattamiseksi (mukaan luettuna tässä liitteessä olevassa 7–23 kohdassa tarkoitetut liiketoimikulut).
53. Jos vakuutusmuotoinen sijoitustuote sijoittaa osan varoistaan yhteissijoitusyhtykseen tai vaihtoehtoiseen sijoitusrahastoon, PRIIP-tuotteeseen, joka ei ole yhteissijoitusyhtiö tai vaihtoehtoinen sijoitusrahasto, tai muuhun sijoitus-tuotteeseen kuin PRIIP-tuotteeseen, tässä liitteessä olevan 5 kohdan l, m ja n alakohtaa sovelletaan vastaavasti.

Vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden biometrisen riskin premion kulujen ilmoittaminen

Biometrinen riskien premioiden kulut

54. Biometrisen riskin premiot ovat premioita, jotka yksityissijoittaja maksaa suoraan tai jotka vähennetään vakuutusmaksuvastuun perusteella hyvitetystä summasta tai vakuutuksen osallistumisbonuksista ja joiden tarkoituksena on kattaa vakuutusturvan etuussuorituksiin liittyvä tilastollinen riski.
55. Biometrisen riskin premioiden käypänä arvona käytetään tulevien vakuutusturvan etuussuoritusten (tässä liitteessä olevan 71 kohdan a alakohdassa esitettyihin korkotasoihin perustuvaa) oletettua nykyarvoa seuraavat seikat huomioon ottaen:
- a) näitä etuussuorituksia koskevat parhaan estimaatin olettamukset, jotka on johdettu yksittäisen kehittäjän sijoitussalkun yksilöllisestä riskiprofiilista;
 - b) muut vakuutusturvaan liittyvät tuotot (yksityissijoittajille maksetut biometrisen riskin premioiden palautukset, etuussuoritusten korottaminen, tulevien premioiden pienentäminen jne.), jotka perustuvat (lainsäädännöllisiin ja/tai sopimuksenmukaisiin) voitto-osuusmekanismeihin.
56. Tulevia vakuutusturvan etuussuorituksia koskevien parhaan estimaatin olettamusten on oltava realistisia.
57. Arvioidut tulevat etuussuoritukset eivät saa sisältää varovaisuusmarginaaleja tai vakuutusturvan hallintaan liittyviä kuluja.
58. Direktiivin 2009/138/EY soveltamisalaan kuuluvien kehittäjien osalta näiden parhaan estimaatin olettamusten on oltava yhdenmukaiset niiden olettamusten kanssa, joita käytetään vastuuteknisten vastuuvelkojen laskentaan Solvenssi II -taseessa.
59. Biometrisen riskin premioiden kuluilla tarkoitetaan tässä liitteessä olevassa 54 kohdassa mainittujen yksityissijoittajalta veloittavien biometrisen riskin premioiden ja tässä liitteessä olevassa 55 kohdassa mainitun biometrisen riskin premioiden käyvän arvon välistä eroa.
60. PRIIP-tuotteen kehittäjä voi sisällyttää biometrisen riskin premiot kokonaisuudessaan näiden premioiden kulupuolelle kertaluonteisia kuluja tai toistuvia kuluja laskiessaan.

OSA 2

Yleiset kuluindikaattorit ja kulujen yhteisvaikutukset

I YLEISET KULUINDIKAATTORIT

61. PRIIP-tuotteen yleinen kuluindikaattori muodostuu tuoton alenemisesta, joka johtuu kokonaiskuluista, laskettuna tässä liitteessä olevan 70–72 kohdan mukaisesti.
62. Yleistä kuluindikaattoria laskettaessa tässä liitteessä olevan 72 kohdan mukaisina ilmoitettavina kuluina käytetään kokonaiskuluja. Sijoitusrahastojen osalta kokonaiskulut muodostuvat tässä liitteessä olevassa 1 ja 2 kohdassa sekä 4 ja 6 kohdassa tarkoitettujen kulujen summasta; muiden kuin sijoitusrahastomuotoisten PRIIP-tuotteiden – lukuun ottamatta liitteessä IV olevassa 17 kohdassa tarkoitettuja PRIIP-tuotteita – osalta kokonaiskulut muodostuvat tässä liitteessä olevassa 27 ja 28 kohdassa sekä 31 ja 32 kohdassa tarkoitettujen kulujen summasta; liitteessä IV olevassa 17 kohdassa tarkoitettujen PRIIP-tuotteiden osalta kokonaiskulut muodostuvat tässä liitteessä olevassa 34 ja 35 kohdassa tarkoitettujen kulujen summasta; ja vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden osalta kokonaiskulut muodostuvat tässä liitteessä olevassa 47 ja 48 kohdassa sekä 50 ja 51 kohdassa tarkoitettujen kulujen summasta. Mahdolliset irtautumissakot sisällytetään myös kokonaiskuluihin.

Kertaluonteiset kulut ja kertaluonteisten kulujen suhteet

63. PRIIP-tuotteen osallistumis- ja irtautumiskulujen suhde muodostuu vuosittaisen tuoton alenemisesta, joka johtuu osallistumis- ja irtautumiskuluista, laskettuna tässä liitteessä olevan 70–72 kohdan mukaisesti.
64. Osallistumis- ja irtautumiskulujen suhdetta laskettaessa tässä liitteessä olevan 72 kohdan mukaisina ilmoitettavina kuluina käytetään sijoitusrahastojen osalta tässä liitteessä olevan 1 ja 2 kohdan mukaisia osallistumis- ja irtautumiskuluja; muiden kuin sijoitusrahastomuotoisten PRIIP-tuotteiden – lukuun ottamatta liitteessä IV olevassa 17 kohdassa tarkoitettuja PRIIP-tuotteita – osalta tässä liitteessä olevan 27 ja 28 kohdan mukaisia osallistumis- ja irtautumiskuluja; liitteessä IV olevassa 17 kohdassa tarkoitettujen PRIIP-tuotteiden osalta 35 kohdan mukaisia osallistumis- ja irtautumiskuluja; ja vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden osalta tässä liitteessä olevan 47 ja 48 kohdan mukaisia osallistumis- ja irtautumiskuluja. Mahdolliset irtautumissakot sisällytetään myös irtautumiskuluihin.

Toistuvien kulujen, salkkutapahtumakulujen ja vakuutuskulujen / muiden toistuvien kulujen suhteet

65. PRIIP-tuotteen salkkutapahtumakulujen, vakuutuskulujen ja muiden toistuvien kulujen suhde muodostuu vuosittaisen tuoton alenemisesta, joka johtuu salkkutapahtumakuluista ja muista toistuvista kuluista, laskettuna tässä liitteessä olevan 70–72 kohdan mukaisesti.
66. Salkkutapahtumakulujen suhteen ja vakuutuskulujen suhteen laskennassa sovelletaan seuraavaa:
- a) salkkutapahtumien laskentaa varten tässä liitteessä olevan 72 kohdan mukaisina ilmoitettavina kuluina käytetään sijoitusrahastojen osalta tässä liitteessä olevan 7–23 kohdan mukaisia salkkutapahtumakuluja, muiden kuin sijoitusrahastomuotoisten PRIIP-tuotteiden – lukuun ottamatta liitteessä IV olevassa 17 kohdassa tarkoitettuja PRIIP-tuotteita – osalta tässä liitteessä olevan 29 kohdan c alakohdan mukaisia salkkutapahtumakuluja ja vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden osalta tässä liitteessä olevan 52 kohdan h alakohdan mukaisia salkkutapahtumakuluja;
 - b) vakuutuskulujen suhteen laskentaa varten tässä liitteessä olevan 72 kohdan mukaisina ilmoitettavina kuluina käytetään sijoitusrahastojen osalta tässä liitteessä olevan 59 ja 60 kohdan mukaisia vakuutuskuluja.
67. Muiden toistuvien kulujen suhde muodostuu vuosittaisen tuoton alenemisesta, joka johtuu muista toistuvista kuluista, laskettuna seuraavien erotuksena: tässä liitteessä olevan 61 kohdan mukainen yleinen kuluindikaattori ja yhteenlaskettuna tässä liitteessä oleva 63 kohdan mukainen kertaluonteisten kulujen suhde, tässä liitteessä olevan 66 kohdan a alakohdan mukainen salkkutapahtumakulujen suhde, tässä liitteessä olevan 66 kohdan b alakohdan mukainen vakuutuskulujen suhde ja tässä liitteessä olevan 68 kohdan mukaiset satunnaiskulujen suhteet.

Satunnaiset kulut ja satunnaiskulujen suhteet (tulosperusteisten palkkioiden ja voitonjako-osuuksien suhde)

68. Tulosperusteisten palkkioiden suhteen laskentaa varten tässä liitteessä olevan 72 kohdan mukaisina ilmoitettavina kuluina käytetään tässä liitteessä olevan 6 kohdan a alakohdan mukaisia satunnaisia sijoitussalkkukuluja sijoitusrahastojen osalta. Voitonjako-osuuksien suhteen laskentaa varten tässä liitteessä olevan 72 kohdan mukaisina ilmoitettavina kuluina käytetään tässä liitteessä olevan 6 kohdan b alakohdan mukaisia satunnaisia sijoitussalkkukuluja sijoitusrahastojen osalta.
69. Liitteessä VII tarkoitettut jatkuvaluonteiset kulut, tulosperusteiset palkkiot ja voitonjako-osuudet vastaavat tässä järjestyksessä tässä liitteessä ja 5 artiklassa tarkoitettuja toistuvia kuluja, tulosperusteisten palkkioiden suhdetta ja voitonjako-osuuksien suhdetta.

Yleisen kuluindikaattorin laskenta

70. Yleisenä kuluindikaattorina käytetään prosenttiosuuksien i ja r välistä eroa, missä r on vuotuinen sisäinen tuottoaste suhteessa yksityissijoittajan suorittamiin bruttomaksuihin ja arvioituihin yksityissijoittajalle maksettaviin etuussuorituksiin suositellun sijoitusajan puitteissa ja i on vastaavan kuluttoman näkymän vuotuinen sisäinen tuottoaste.
71. Tässä liitteessä olevan 70 kohdan mukaisten arvioitujen tulevien etuussuoritusten perustana käytetään seuraavia olettamuksia:
- a) muiden kuin liitteessä IV olevan 17 kohdassa tarkoitettujen PRIIP-tuotteiden osalta vuotuinen sisäinen tuottoaste eli tuotto lasketaan soveltamalla avaintietoasiakirjan tuottonäkymiä koskevan osion kohtuullisen tuottonäkymän arviointiin käytettäviä menetelmiä ja niiden perustana olevaa hypoteesia;
 - b) etuussuoritukset arvioidaan sillä olettamuksella, että kaikki tässä liitteessä olevan 62 kohdan mukaisiin kokonaiskuluihin sisältyvät kulut vähennetään;

- c) kun kyseessä ovat liitteessä IV olevassa 17 kohdassa tarkoitetut PRIIP-tuotteet sekä yhteissijoitusyritysten rahastot ja muut kuin yhteissijoitusyritysten rahastot, joiden osalta PRIIP-tuotteiden kehittäjät käyttävät sijoittajalle annettavia avaintietoja tämän asetuksen 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tuotto on 3 prosenttia.

72. Tässä liitteessä olevassa 70 kohdassa tarkoitetun kuluttoman näkymän laskennassa sovelletaan seuraavaa:

- a) i :n laskentaa varten joko vähennetään ilmoitettavat kulut r :n laskentaan liittyvistä yksityissijoittajan suorittamista bruttomaksuista tai korotetaan r :n laskentaan liittyviä ennustettuja etuussuorituksia yksityissijoittajalle sillä olettamuksella, että ilmoitettavat kulumäärät on käytetty lisäsijoituksena. Tällöin i on vuotuinen sisäinen tuottoaste suhteessa näihin mukautettuihin yksityissijoittajan suorittamiin tai tälle suoritettuihin maksuihin;
- b) jos ilmoitettavat kulut voidaan ilmaista vakiomääräisenä omaisuuserien arvon prosenttiosuutena, niitä ei tarvitse ottaa huomioon tässä liitteessä olevan 72 kohdan a alakohdassa kuvatussa laskennassa, ja ne voidaan sen sijaan lisätä jälkepäin asianomaisen kuluttoman näkymän vuotuisen sisäisen tuottoasteen i prosenttiosuuteen.

Muita kuin sijoitusrahastomuotoisia PRIIP-tuotteita koskevat erityisvaatimukset

73. Jotta tässä liitteessä olevassa 70 kohdassa tarkoitettu kuluton näkymä voidaan laskea muille kuin sijoitusrahastomuotoisille PRIIP-tuotteille, tässä liitteessä olevassa 72 kohdassa tarkoitetuista r :n laskentaan liittyvistä yksityissijoittajan suorittamista bruttomaksuista vähennetään ilmoitettavat kulut.

Vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita koskevat erityisvaatimukset

74. Tässä liitteessä olevassa 70–72 kohdassa kuvatuissa laskelmissa oletetaan vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden osalta, että niiden sijoitusaikana ei esiinny vakuutusturvaan perustuvia maksuja. Yleisen kuluindikaattorin laskenta perustuu siis ainoastaan arvioituihin etuussuorituksiin.
75. Jos toistuvat ja kertaluonteiset kulut on katettu eksplisiittisillä kuluilla, jotka ovat kiinteä osa tuotteen preemion laskentaa, toistuvien ja kertaluonteisten kulujen laskenta perustuu kyseisiin eksplisiittisiin kuluihin.
76. Vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden voitto-osuuksiin sovelletaan seuraavaa:
- a) vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden toistuvia ja kertaluonteisia kuluja laskettaessa sijoituksen tuoton ulkopuolelle voitto-osuusmekanismin kautta jätetyt summat katsotaan kuluiksi;
- b) jos osa kuluista palautetaan yksityissijoittajille erillisten kulubonusten avulla, tämä menettely katsotaan kulujen palautukseksi, joka vähentää kulujen vähennyksiä, jos:
- i) kulubonukset ilmoitetaan eri kohdassa kuin muut osallistumisbonuksen osatekijät ja niiden tarkoituksena on hyvittää osa tuotteen sopimusehtojen mukaisista kuluista;
- ii) PRIIP-tuotteen kehittäjä voi osoittaa moitteettomin vakuutusmatemaattisin menetelmin, että varovaisiin tulevia kuluja koskeviin olettamuksiin perustuvat tulevia voittoja koskevat odotukset kattavat odotetut kulubonukset.

Suhteiden laskenta

Kaksinkertaisen laskennan vastainen periaate

77. Jos yhdenlainen kulu kuuluu kahteen tai useampaan tässä liitteessä tarkoitettuun kulutyyppiin, tällainen kulu voidaan ottaa huomioon vain kerran siihen perustuvien indikaattoreiden (suhteiden) laskennassa.

Muut eritelvät

78. Suhteet on esitettävä prosenttiosuutena ja kahden desimaalin tarkkuudella.

79. Suhteet on laskettava vähintään kerran vuodessa.

80. Suhteiden on perustuttava PRIIP-tuotteen kehittäjän viimeisimpiin kustannuslaskelmiin. Kustannukset arvioidaan kaikkine veroineen rajoittamatta tässä liitteessä olevan 77 kohdan soveltamista.

Sijoitusrahastojen osalta sovelletaan seuraavaa:

- a) kunkin osakeluokan osalta suoritetaan erillinen laskenta, mutta jos kahden tai useamman luokan osuudet ovat etuoikeudeltaan samat, niiden osalta riittää yksi laskenta;
 - b) sateenvarjorahaston kohdalla kukin osatekijä tai alarahasto käsitellään erillisesti tätä liitettä sovellettaessa, mutta mahdolliset koko rahastolle osoitettavat maksut jaetaan kaikkien alarahastojen kesken tavalla, joka on oikeudenmukainen kaikille sijoittajille.
81. Lukuun ottamatta uuden PRIIP-tuotteen ensimmäisiä laskelmia ja jos ei toisin mainita, suhteet on laskettava vähintään kerran vuodessa jälkikäteen. Jos toteumaluvun käyttäminen katsotaan sopimattomaksi merkittävän muutoksen vuoksi, sen sijasta voidaan käyttää arviota, kunnes saatavilla on luotettavia toteumalukuja, joissa merkittävän muutoksen vaikutukset näkyvät.
82. Toteumalukujen on perustuttava viimeaikaisiin kululaskelmiin, jotka PRIIP-tuotteen kehittäjä on todennut tarkoituksenmukaiseksi järkevin perustein. Luvut voivat perustua PRIIP-tuotteen viimeisimmässä vuosi- tai puolivuotiskertomuksessa julkaistussa toimintakertomuksessa esitettyihin kuluihin. Jos laskelmat eivät ole riittävän uusia, käytetään niiden sijasta laskelmaa, joka perustuu viimeisemmän 12 kuukauden ajanjakson aikana veloitteluihin maksuihin.
83. Edellisten vuosien/ajanjaksojen aikana sovellettuja suhteita koskevat tiedot julkaistaan avaintietoasiakirjassa ilmoitettavassa paikassa lisätietojen yleisenä lähteenä sijoittajille, jotka lisätietoja tarvitsevat.
84. Jos sijoituskohteena olevaan yhteissijoitusyritykseen tai vaihtoehtoiseen sijoitusrahastoon liittyvät kulut on otettava huomioon, sovelletaan seuraavaa:
- a) kunkin sijoituskohteena olevan yhteissijoitusyrityksen tai vaihtoehtoisen sijoitusrahaston kuluindikaattori suhteutetaan kyseisen yhteissijoitusyrityksen tai vaihtoehtoisen sijoitusrahaston muodostamaan osuuteen PRIIP-tuotteen nettoarvosta asianmukaisena ajankohtana (päivä, johon PRIIP-tuotteen luvut perustuvat);
 - b) kaikki suhteutetut luvut lisätään sijoittavan PRIIP-tuotteen itsensä kokonaiskuluihin, jolloin kulukokonaisuuksia on yksi.

Uusiin PRIIP-tuotteisiin liittyvät laskentamenetelmät

85. Erityyppisten kulujen laskennassa käytetään toteumatietojen sijaan arvioita. Tällaiset arviot tehdään valitsemalla korvaavaksi indikaattoriksi vertailukelpoinen PRIIP-tuote tai vertaisryhmä.
86. Niiden PRIIP-tuotteiden osalta, joissa veloitetaan kiinteä kokonaispalkkio, käytetään kyseistä palkkiota edellyttäen, että siihen sisältyvät kaikki PRIIP-tuotteen kulujen ilmoittamista koskevien vaatimusten mukaisesti ilmoitettavat kulut.
87. Niiden PRIIP-tuotteiden osalta, joissa veloitettavalle maksulle on asetettu yläraja tai enimmäismäärä (ja edellyttäen, että maksu sisältää kaikki PRIIP-tuotteen kulujen ilmoittamista koskevien vaatimusten mukaiset ilmoitettavat kulut), käytetään kyseistä ylärajaa tai enimmäismäärää, jos PRIIP-tuotteen kehittäjä sitoutuu noudattamaan julkaistua lukua ja vastaamaan kaikista kuluista, jotka muussa tapauksessa johtaisivat sen ylittämiseen.
88. Jos PRIIP-tuotteen kehittäjä katsoo, että luvun ilmaiseminen kahden desimaalin tarkkuudella antaisi sijoittajille todennäköisesti käsityksen liiallisesta tarkkuudesta, luku voidaan ilmaista yhden desimaalin tarkkuudella.
89. PRIIP-tuotteen kehittäjän on varmistettava, että arvioidun luvun tarkkuutta tarkkaillaan. PRIIP-tuotteen kehittäjän on päätettävä, milloin on asianmukaista alkaa käyttää toteumalukuja arvioiden sijaan, mutta sen on kaikissa tapauksissa tarkistettava arvioidun luvun täsmällisyys laskemalla luku jälkikäteen viimeistään 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona PRIIP-tuotetta on tarjottu ensimmäistä kertaa myytäväksi jäsenvaltiossa.

II KULUJEN YHTEISVAIKUTUS

Kaikkia PRIIP-tuotteiden tyyppejä koskevat yhteiset vaatimukset

90. Tämän asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen taulukoiden on sisällettävä ilmoitus kokonaiskuluista rahamääräisenä ja prosenttiosuutena ilmaistuna sellaisen tapauksen osalta, jossa yksityissijoittaja sijoittaa joko 10 000 euroa (kaikki muut PRIIP-tuotteet paitsi säännöllisen preemion vakuutusmuotoiset sijoitustuotteet) tai 1 000 euroa vuodessa (säännöllisen preemion vakuutusmuotoiset sijoitustuotteet) eri sijoitusajoilla suositeltu sijoitus aikaan mukaan luettuna. Tässä yhteydessä esitetään liitteessä IV olevan 14–16 kohdan mukaiset sijoitusajat. Jos tuotteella ei katsota olevan PRIIP-tuotteen kehittäjän tai kolmannen osapuolen markkinoimaa vaihtoehtoista likviditeettisopimusta tai jos likviditeettijärjestelyjä ei ole tai jos kyseessä on liitteessä IV olevassa 17 kohdassa tarkoitettu PRIIP-tuote, kulut voidaan esittää vain eräntymisajankohdan tai suositellun sijoitusajan lopun osalta.

91. Jos PRIIP-tuotteen valuuttana ei ole euro, käytetään arvoltaan tässä liitteessä olevan 90 kohdan summien mukaisia summia, jotka ovat puhtaasti jaollisia tuhannella.
 92. Kokonaiskustannukset sisältävät kertaluonteisia, toistuvia ja satunnaisia kuluja sekä irtautumissakkoja, jos sellaisia sovelletaan.
 93. Irtautumissakot on erotettava muista irtautumiskuluista, jotka on maksettava kaikissa tapauksissa, ja ne on siten aina sisällytettävä kertaluonteisiin kuluihin.
 94. Irtautumissakkojen merkityksellisyys määräytyy sijoitusajan sekä tuotteen tarkan eräännyttämisaikakohdan mukaan. Irtautumissakoilla ei ole merkitystä, jos tuotetta pidetään sen suositeltu sijoittamisaika.
-

LIITE VII

KULUJEN ESITTÄMINEN

Tuoton vähentymisellä (RIY) esitetään sijoittajan maksamien kokonaiskulujen vaikutus sijoittajan mahdollisesti saamaan tuottoon. Kokonaiskuluissa otetaan huomioon kertaluonteiset, jatkuvaluonteiset ja satunnaiset kulut.

Tässä esitetyt summat ovat tuotteeseen itseensä liittyvät kumulatiiviset kulut kolmen eri sijoitusajan osalta. Ne sisältävät mahdollisia varhaiseen irtautumiseen liittyviä sakkoja. Lukujen oletuksena on [10 000 euron] sijoitus [TAI 1 000 euron vuosittainen sijoitus säännöllisen preemion PRIIP-tuotteiden osalta]. Luvut ovat arvioita ja voivat muuttua tulevaisuudessa.

Taulukko 1

Ajan myötä kertyvät kulut

Tätä tuotetta sijoittajalle myyvät tai siitä neuvoja antavat henkilöt voivat veloittaa sijoittajalta muita kuluja. Tällöin kyseinen henkilö antaa sijoittajalle tietoja kyseisistä kuluista ja näyttää tälle, millaisia vaikutuksia kaikilla kuluilla ajan myötä on sijoitukseen.

Sijoitus Näkymät	[10 000 euroa]	Eräännyttävässä [1] vuoden kuluttua	Eräännyttävässä [kun suositellusta sijoitusajasta on kulunut puolet]	Eräännyttävässä [suositellun sijoitusajan päättöksi]
Kokonaiskulut		[...] %	[...] %	[...] %
Vaikutus vuotuisen tuottoon (RIY)		[...] %	[...] %	[...] %

Taulukko 2

Kulujen rakenne

Jäljempänä olevassa taulukossa esitetään

- erityyppisten kulujen vuosittainen vaikutus tuottoon, jonka sijoittaja saattaa saada suositellun sijoitusajan lopussa,
- eri kululuokkien merkitykset.

Tässä taulukossa esitetään vaikutukset vuotuisen tuottoon			
Kertaluonteiset kulut	Osallistumiskulut	[...] %	Sijoituksen tekemisen yhteydessä aiheutuvien kulujen vaikutus. [Tämä on enimmäismäärä, jonka sijoittaja joutuu maksamaan. Summa voi olla pienempikin] [JA/TAI mikäli kulut sisältyvät hintaan, kuten niissä PRIIP-tuotteissa, jotka eivät ole sijoitusrahastoja.] Kulujen vaikutus sisältyy jo hintaan. [Tämä on enimmäismäärä, jonka sijoittaja joutuu maksamaan. Summa voi olla pienempikin.] [Mikäli jakelukustannukset sisältyvät osallistumiskuluihin] Tämä sisältää sijoittajan tuotteen jakelukustannukset.
	Irtautumiskulut	[...] %	Niiden kulujen vaikutus, jotka aiheutuvat sijoituksesta irtautumisesta sijoituksen erääntyessä.
Jatkuva-luonteiset kulut	Salkku-tapahtumiin liittyvät kulut	[...] %	Tuotteesta vastaavan tahon suorittamista kohteena olevien sijoitusten ostoista ja myynneistä aiheutuvien kulujen vaikutus.
	Muut jatkuva-luonteiset kulut	[...] %	Tuotteesta vastaavan tahon sijoitusten hallinnasta vuosittain perimien kulujen ja osiossa II esitettyjen kulujen vaikutus.
Satunnaiset kulut	Tulosperusteiset palkkiot	[...] %	Tulosperusteisen palkkion vaikutus. Tällaiset palkkiot vähennetään sijoituksesta, mikäli tuote tuottaa [x %] vertailuarvoaan [y] paremmin.
	Voitonjako-osuudet	[...] %	Voitonjako-osuuksien vaikutus. Voitonjako-osuuksia peritään, mikäli tuote on [tuottanut paremmin kuin x %]. [y %:n maksu peritään lopullisesta tuotosta sijoituksesta irtautumisen jälkeen.]

Useita sijoitusvaihtoehtoja sisältävien PRIIP-tuotteiden osalta PRIIP-tuotteiden kehittäjien on käytettävä tämän liitteen taulukkoja 1 ja 2 kulujen esittämiseen ja osoittamaan kuhunkin taulukoiden sisältämään lukuun liittyvät erilaiset kulut soveltuvien osin.